

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede

Katja Panjan

MIT O EVITI PERON

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2003

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede

Katja Panjan

Mentor: redni profesor dr. Bogomir Ferfila

Somentor: izredni profesor dr. Mitja Velikonja

MIT O EVITI PERON

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2003

» Pričel sem verjeti, da je cel svet uganka; nedolžna uganka, ki je postala strašna zaradi našega norega poskušanja, da bi jo razložili kot neizpodbitno resničnost.«

(Umberto Eco: Foucault's Peudulum)

1. UVOD	6
1.1 TEORETSKO- METODOLOŠKI OKVIR NALOGE	6
1.1.2 CILJI IN POMEN OBRAVNAVANE TEME	7
1.1.3 HIPOTEZE OBRAVNAVANE TEME	7
1.1.4 UPORABLJENA METODOLOGIJA	7
1.1.5 STRUKTURA NALOGE	8
2. OPREDELITEV POJMOV	9
2.1 MITOLOGIJA IN MIT	9
2.1.1 TRADICIONALNI MIT	11
2.1.2 IDEOLOŠKI MIT	11
2.2 KULT VODITELJA	12
2.2.1 KARIZMA	13
2.2.2 POMEMBNI DEJAVNIKI ZA NASTANEK KULTA VODJE	13
2.2.3 STRUKTURA KULTA VODJE	15
3. NASTANEK MITA O EVITI	16
3.1 DEDIŠČINA ZGODOVINE ALI ARGENTINSKI TRADICIONALNI MITI	16
3.1.1 MITI PRED IN PO OSAMOSVOJITVI	17
3.1.2 CIVILIZACIJA IN BARBARSTVO – PROBLEM IDENTITETE	18
3.1.2.1 GAVČI	18
3.1.2.2 » ARGENTINA KOT DRUGA EVROPA«	19
3.1.3 ZLATA DOBA ARGENTINE	20
3.2 OBDOBJE PERONIZMA	21
3.2.1 KRIZA DRŽAVE IN PERONOVA REŠITEV	21
3.2.2 NOVA IDEOLOGIJA: PERONIZEM IN JUSTICIALIZEM	23
3.2.3 PERONOVO VLADANJE	25
3.2.3.1 MILITARIZEM IN AVTORITARNA OBLAST	25
3.2.3.2 POPULISTIČNE STRATEGIJE	26
3.2.3.3 PROPAGANDA IN CENZURA	28
3.2.4 ANTIPERONIZEM	30
4. SANTA EVITA	32
4.1 BIOGRAFIJA IN POLITIČNA VLOGA MARIE EVE DUARTE DE PERON	32
4.2 STRUKTURA MITA O EVITI	34

4.2.1 POPOLN VODITELJSKI PAR.....	34
4.2.2 VLOGA UČITELJA IN IDEOLOGA.....	36
4.2.3 NOVA »CEZAR IN KLEOPATRA«.....	36
4.2.4 EVITINA OSEBNOST	37
4.2.4.1. OSEBNOST PO PSIHOANALIZI.....	37
4.2.4.2 MEDSEBOJNA IDENTIFIKACIJA.....	39
4.2.4.3 "DUHOVNA VODITELJICA NARODA"	40
4.2.4.4 EVITA KOT USODA ARGENTINE	40
4.2.4.5 IME VODITELJA.....	41
4.2.5 RELIGIOZNA NAVEZAVA	41
4.2.6 OPOZICIJSKI MIT.....	43
5. EVITA DANES	45
5.1 MITI O EVITI PO LETU 1955.....	45
5.2 NOVODOBNI »CAUDILLOS«- PRIMER CARLOSA MENEMA.....	46
5.2.1 MENEMOV VZPON	47
5.2.2 MENEMOVO VLADANJE	48
5.2.2.1 POPULIZEM.....	48
5.2.2.2 NEOLIBERALIZEM.....	49
5.2.3 MENEM – »DRUGI PERON«.....	50
5.3 EVITIN POMEN V DANAŠNJI ARGENTINSKI DRUŽBI.....	52
6. ZAKLJUČEK.....	55
7. SEZNAM LITERATURE.....	58
8. PRILOGE	64

1. UVOD

Argentina, ena najmočnejših in najbolj stabilnih latinskoameriških držav, je v zadnjih letih doživela hud padec in s tem dokazala, da ni prav nič drugačna od ostalih južnoameriških držav, ki jih pretresajo državni udari, nenehne krize in menjava voditeljev na oblasti. Kljub temu da je bilo še pred nekaj leti videti, da se je Argentina vsaj deloma demokratizirala in popravila gospodarsko stanje, smo lahko ravno v teh letih ugotovili, da ni tako. Zakaj in kako je do tega prišlo, je prvo vprašanje, ki sem si ga zastavila, in pri iskanju razlogov prišla vse do davne zgodovine in začetkov oblikovanja argentinske države. Kot sem na podlagi pripovedovanj ljudi, ki so obiskali Argentino, in nenazadnje tudi zgodb Argentinecev uspela ugotoviti, sta današnja miselnost in stanje v državi povezana predvsem s preteklostjo in miti, ki so globoko zaznamovali argentinsko prebivalstvo. To pa ne velja le za Argentino, pač pa je pravzaprav formula, ki verjetno velja za vse narode tega sveta.

Še posebno me je pritegnila zgodovinska osebnost, o kateri še vedno pišejo različni mediji in jo pozna večina Argentinecev, bodisi iz pripovedovanj starejših bodisi iz svojih lastnih izkušenj in spominov. »Evita« ali Maria Eva Duarte de Peron je še danes ena najpomembnejših osebnosti, vse prevečkrat omenjena v medijih, da bi jo ljudje pozabili. Predstavlja simbol, ki ga pri analizi današnjega družbenopolitičnega stanja v Argentini ne bi smeli izpustiti. To bom skušala prikazati tudi v moji diplomski nalogi.

1.1 TEORETSKO- METODOLOŠKI OKVIR NALOGE

1.1.1 GLAVNI PREDMET RAZISKOVANJA

Moje diplomsko delo je predvsem obravnava življenja Eve Peron, glavni predmet raziskovanja pa je nastanek in oblikovanje Evitinega mita ter njegova interpretacija v različnih obdobjih, od časa njenega življenja pa vse do danes.

1.1.2 CILJI IN POMEN OBRAVNAVANE TEME

Maria Eva Duarte de Peron je vsem znana žena bivšega argentinskega predsednika Juana Perona. O njej je bilo napisanih že veliko knjig, biografij, pesmi in posnetih tudi veliko filmov. Tudi danes se o njej še veliko govori, čeprav je mrtva že več kot pol stoletja. Že za čas svojega življenja je imela zelo pomembno vlogo, ki se je po smrti še povečala. Postala je nekakšen razpoznavni znak, simbol Argentine, ki bi mu lahko rekli tudi že mit.

Zato je cilj naloge analiza njene osebnosti in z njo povezanih ostalih dejavnikov. Ugotoviti nameravam, kakšno vlogo je imela Evita kot žena nekdanjega predsednika Perona in kako se je njen vpliv odražal v tedanji argentinski družbi.

To mi bo pomagalo pri ugotavljanju posledic, ki sta jih Evita in tedaj aktualna peronistična ideologija pustili na Argentini, in kako, če sploh, je to povezano z današnjim političnim in družbenim položajem Argentine.

1.1.3 HIPOTEZE OBRAVNAVANE TEME

Skozi celotno nalogo bom skušala potrditi naslednje hipoteze:

1. Evitin mit je nastal kot posledica tradicionalnih argentinskih mitov in aktualne ideologije peronizma. To hipotezo bom obravnavala v tretjem in četrtem delu naloge.
2. Zaradi velikega pomena peronistične ideologije in podobnih konceptov vladanja, Evitin mit v današnji argentinski družbi ni pozabljen, temveč je še vedno prisoten, kar bom ugotavljala v petem delu naloge.

1.1.4 UPORABLJENA METODOLOGIJA

Pri svoji diplomski nalogi sem kot glavno metodologijo uporabila študijo primera, saj sem vse zgodovinske in druge podatke razložila na konkretnem primeru mita Evite Peron. Znotraj te študije pa sem uporabila več različnih metod.

Prva je metoda analize in interpretacije sekundarnih virov, ki sem jo uporabila v vseh delih naloge, še zlasti pa v drugem, tretjem in četrtem delu, kjer sem skušala na podlagi vseh zbranih virov sistematično urediti in predstaviti podatke, pomembne za analizo in nastanek Evitinega mita.

V četrtem delu naloge sem poleg analize sekundarnih virov uporabila tudi primerjalno zgodovinsko analizo, in vladne koncepte, ki sta jih pri vladanju uporabila Peron in Evita primerjala s koncepti in strategijami, ki jih uporabljajo novodobni predsedniki, konkretno Carlos Menem. Na podlagi te primerjave sem skušala ugotoviti, koliko, če sploh, se Menem sklicuje na Perona in kakšno vlogo ima pri tem Evitin mit. Glede na to primerjavo in hkrati analizo današnjega stanja v Argentini sem nato ugotavljala, kaj pomeni Evita in njen mit za sodobno argentinsko družbo.

1.1.5 STRUKTURA NALOGE

Celotna diplomska naloga je razdeljena na štiri glavne dele. V prvem delu sem opisala in definirala pojme, ki so bistveni za razumevanje diplomske naloge, kot so mit, mitologija, kult vodje in karizma.

V drugem delu sem se posvetila natančnemu opisu Evitinega mita. Ker je pri tem potrebno upoštevati tudi nacionalno identiteto Argentineciv ter njihove navade in običaje, sem se najprej posvetila analizi starih mitov in legend, na katerih stojita njihovi zdajšnja tradicija in kultura. Nato sem v naslednjem poglavju opisala obdobje peronizma, vzpon Juana Perona in hkrati Evitin vzpon ter okoliščine, ki so k temu pripomogle, hkrati pa sem tudi natančneje definirala ideologijo peronizma in novonastalo filozofijo justicializma. Tudi ta ideologija in njen stvaritelj sta dva od pomembnih vzrokov za nastanek Evitinega mita. V tretjem poglavju sem se osredotočila predvsem na Peronovo vladanje in Evitino vlogo pri tem, njuno propagando in uporabljene strategije. Peronovo vladanje sem definirala s tremi spremenljivkami, ki predstavljajo glavne koncepte njegove politike, in ugotovila, kolikšno vlogo je pri tem odigrala Evita. Spremenljivke sem tudi natančno opisala.

Tretji del vsebuje nastanek in analizo mita. Pri tem sem ugotovila glavne značilnosti Evitine osebnosti, ter jo analizirala kot voditeljico, po drugi strani pa

sem jo skušala predstaviti tako, kot jo vidijo množice. S tem sem podala sliko tedanjega mita ter hkrati tudi sliko istočasno nastalega nasprotnega mita.

V zadnjem, četrtem delu diplomske naloge pa sem analizirala kasnejše mite in z analizo današnje argentinske družbe ugotovila Evitin pomen v moderni Argentini. V prvem poglavju tega dela sem najprej definirala sodoben, moderen mit in nato skušala na osnovi zgodovinskih dogodkov ugotoviti mite, ki so se izoblikovali po Evitini smrti. Zatem sem v drugem poglavju analizirala današnji mit, in sicer s primerjavo Perona in enega zadnjih predsednikov Argentine, Carlosa Menema. Ugotovila sem skupne značilnosti njunih konceptov vladanja, prevladujočo ideologijo in strategije, to pa mi je pomagalo pri ugotavljanju pomena in vloge Evitinega mita v sodobni Argentini, ki je razložen v zadnjem poglavju tega dela.

2. OPREDELITEV POJMOV

2.1 MITOLOGIJA IN MIT

Pri opredelitvi pojmov, pomembnih za razumevanje diplomskega dela, je najprej potrebno definirati pojma mitologija in mit, ki nam bosta pomagala pri razumevanju političnih mitov Argentine in s tem tudi mita Evite.

Beseda mitologija je starogrška zloženka »mythologia«, sestavljena iz besed »mythos« in »logos«. Obe pomenita »beseda, govor o čem«. Medtem ko »mythos« izvira iz inoevropskega korena »mudh« z izvirnim pomenom »hrepeneti, biti usmerjen na nekaj« in pomeni vse tisto, kar nam ni neposredno razumljivo, kar je iracionalno, pravljичno, nedokazljivo in za čemer hrepenimo, »logos« zajema področje, ki ga človek lahko z razumom dojame, pojave, ki so racionalni in logični (Bellinger 1997, 5-8).

Po Solarju (1988, 11) je mitologija nek dinamično urejen sistem mitov oziroma predstav, verovanj in simbolov, ki jih neka družbena skupina goji o sebi. Vse nam poznane kulture naj bi bile na svoj način zasnovane na mitih, ki jim služijo kot svojevrsten ukaz in opravičujejo nastanek družbenih institucij. Ti miti so izvorni miti, ki predstavljajo nek starejši, prvobiten način oblikovanja ideoloških konceptov in pripadajo nepovratni zgodovini. Po drugi strani pa mnogi avtorji omenjajo tudi nove, sodobne mite. Ti se, kot trdi Solar (1988, 12), ne razlikujejo dosti od

preteklih mitov in tedanje zavesti, saj tudi današnja zavest še vedno proizvaja mite, spremenil se je le način njihovega oblikovanja. Bellinger tako pravi, da mit utemeljuje odnose, dogajanja, stanja naše sedanje stvarnosti v dogodkih, ki so se zgodili v predčasu (pred našim časom), se bodo zgodili na koncu časa ali pa se dogajajo mimo našega časa. Tako sta preteklost in prihodnost prisotni v sedanjosti, miti pa so, čeprav so nastali v določenem zgodovinskem trenutku, brezčasni ali nadčasni (Bellinger 1997, 5-7). Če povemo z drugimi besedami, bi to pomenilo, da mit »ponuja totalni pogled na svet, saj povezuje zgodovinske nerešene probleme z želeno prihodnostjo« (Velikonja 1996, 1).

Resničnost teh mitov je odvisna od posameznikov; nekaterim dajemo status mita, drugim pa ne, kar je posledica bolj emotivne kot racionalne narave (Solar 1988, 12).

O iracionalni in racionalni plati oblikovanja mitologije govorita tudi Mannheim in Sorel. Po njunem mnenju je izvorni mit iracionalna stran izvora prepričanj, ki se razvije na podlagi iracionalnih, entuziastičnih občutkov ljudi, medtem ko je ideologija racionalna stran izvora prepričanj, ki je preračunljivo zasnovana s strani voditelja. Mitologija torej predstavlja izvorni osnovni mit, ki ga aktualna ideologija izrabi za uresničevanje svojih lastnih interesov.¹

V nalogi mitologijo obravnavam predvsem v okviru totalitarnih režimov, ki imajo nekoliko drugačne značilnosti kot mitologije v drugih okoliščinah. Proces totalizacije zajema vse sfere človekovega delovanja in ta posebna predstava določenega družbenega stanja, ki je v družbi vidna kot vrednostna opredelitev in jo imenujemo mitologija je totalna predstava, ki vzbuja njenemu pripadniku enotnost občutkov, moralnega odnosa do sveta, želja ter hkrati političnega angažiranja (Slavujević 1986, 67). Mitologija totalitarizma deluje na celotno družbo in predstavlja osnovno vrednostno opredelitev za celotno družbo. Zanja so po Velikonji (1996, 34) značilni enotna družba, izenačevanje politike, družbe, naroda, stranke in vodje, poudarjanje slavne preteklosti, nenehno izredno stanje in občutek ogroženosti ter nenazadnje tudi vizija o kultu vodje.

¹ Več o definiciji mitologije najdemo na medmrežju: <http://xroads.virginia.edu/~drbr2/halpern.html> (14. 11. 2002).

2.1.1 TRADICIONALNI MIT

Omenila sem že, da mitologijo sestavljata dva dela, mit preteklosti ali izvorni mit in v prihodnost naravnani, aktualni ideološki mit.

Če se najprej osredotočimo na mit preteklosti, lahko povzamemo definicijo Malinowskega (1999, 36), ki ta mit razlaga kot »pripovedno oživljanje prvobitne realnosti«. Šlo naj bi za t.i. sveto zgodbo, katere namen je razložiti, zakaj nekaj obstaja ali zakaj se je nekaj zgodilo. Bistvo te zgodbe je predvsem njena funkcija, saj s tem pojasnjevanjem ustvarja vero, varuje in uveljavlja moralo in jamči učinkovitost obreda. Zato ima ta zgodba v določeni družbi zelo pomembno kulturno vlogo, še več, pravzaprav predstavlja integralni del kulture in je utelešena v obredu, morali in socialni organizaciji (Malinowski 1999, 33-43).

2.1.2 IDEOLOŠKI MIT

Neločljivo od tradicionalnega pa obstaja tudi drugi, ideološki mit. Ta je bolj odprt, prožnejši za argumentacije in je projektivni mit, ki se nanaša na prihodnost. Vedno je nujno povezan s tradicionalnim mitom, njegova funkcija pa je, da zapira odprtost tega mita. Predstavlja sistem pojmov ali vzorec obnašanja, ki se oblikuje glede na družbeno situacijo in družbeno določene interese, hkrati pa pojasnjuje nejasnosti tradicionalnega mita. Deluje kot odgovor na tradicionalni mit. Je načrten, sistematičen in ga ponavadi oblikuje manjša skupina ljudi. Stare mite poveže s sedanostjo, jih oživi in izkoristi za svoje lastne interese in je neprestano v procesu nastajanja, oblikovanja.²

Kot ideologijo ali ideološki mit definira Slavujevič, gre za »vrednostno iracionalno zasnovano kolektivno predstavo o želenem družbenem stanju, ki prežema sfero idejnega in s pomočjo svoje namernosti prehaja v politično delovanje s ciljem realizacije v družbenem življenju« (Slavujevič 1986, 30). Te iracionalne predstave izdelujejo ideologi, ki odgovarjajo stvarnim ali izmišljenim potrebam določenih družbenih skupin (Slavujevič 1986, 30-34). Zato bi lahko rekli,

² Več o definiciji mita in mitologije tudi na medmrežju: <http://xroads.virginia.edu/~drbr2/halpern.html> (21. 6. 2002).

da ideologija bolj izraža voljo, upanje ali nostalgijo kot pa opisuje stvarnost (Althusser v Kerševan 1975, 67).

2.2 KULT VODITELJA

Pri opisovanju ideologij in velikih zgodovinskih osebnosti se težko ločimo od pojmov vodja in kult voditelja. Kot ugotavlja Slavujević (1986, 55), se kult voditelja najpogosteje pojavi v totalitarnem ali avtoritarnem okolju, kjer sta moč in oblast v rokah enega samega človeka. Ta naj bi posebljal celotno družbo, bil ne le njen vodja, temveč tudi njen glavni predstavnik, ki se bori za celotno družbo in njeno dobrobit.

Po definiciji Uletove (1994, 238) je vodja oseba, ki v največji meri vpliva na aktivnost skupine, institucije ali množice in ji lajša doseganje zastavljenih ciljev, medtem ko pripadniki te skupine sledijo predlogom, napotkom in ukazom vodje. Vodja znotraj skupine opravlja tri vrste nalog. Prve so psihološke, kjer je naloga vodje psihološka opora skupini ter izpolnjevanje njihovih želja in potreb. Druga je socialna naloga, kjer je vodja kot ideolog in razsodnik v sporih in predstavnik skupine navzven. Tretja pa je strokovna naloga, kjer je vodja viden kot planer, koordinator dejavnosti in strokovnjak.

Kot pravi Cassirer (1946, 274), se potreba po vodji pojavi takrat, ko kolektivna želja doseže veliko moč in ko izginejo vsi upi, da bi se ta želja lahko uresničila po ustaljeni poti. Moč kolektivne želje je zato utelešena v vodji in njegova volja je najvišji zakon. Vse ostale vrednote postanejo nepomembne, glavno je, da se kolektivna želja izpolni. Mnogi avtorji v ta proces vključujejo oboževanje vodje, saj voditelj zdaj ni le vodja skupine, ampak nekakšen bog ali če povemo z besedami Carlyle-a gre za »globoko, ponižno in hkrati goreče in brezmejno poveličevanje najplemenitejšega in bogu podobnega človeka« (Carlyle v Cassirer 1946, 199). Džrnazjan (1990, 1674) k temu dodaja še dejavnik spoštovanja in pravi, da idolizacija ali kult osebnosti nastaja predvsem zaradi podzavestnega učinkovanja razmeroma splošne konvencionalne prispodobe ali objekta spoštovanja. Prek sistema osebnih smislov se sakralno družbeno internalizira v telo sekularno osebnega.

2.2.1 KARIZMA

Če povzamemo prejšnje podpoglavje, lahko rečemo, da mitska figura kulta osebnosti neprestano koleba med divinizacijo njegove osebnosti in njegovega prikazovanja kot navadnega človeka (Slavujević 1986, 55). Ravno divinizacija pa vodjo povezuje tudi s pojmom karizme. Karizma je nadnaravna sposobnost, dana posamezniku. Šlo naj bi za božansko obdarjenost, sveti navdih, posebno moč pridobljeno z božjo milostjo. Avtoriteta takega voditelja ni utemeljena na moči, ki bi izhajala iz formalne družbene pozicije, temveč temelji na svetem, heroičnem, vrhunsko sugestivnem karakterju osebnosti voditelja, čigar poslanstvo doživljajo njegovi sledilci kot tostransko svetost, nadnaravni navdih (Šruk 1995, 150). Karizmatična oblast torej nastane na osnovi čustvene vdanosti osebi oblastnika. Vera vanj in prepoznavanje veljata za dolžnost, katere izpolnitev karizmatični vodja terja zase in katere kršitev kaznuje (Weber 1990, 129). Zato je, kot poudarja Stremsky (1992, 137), oboževanje vodje vedno skupni dogodek, ker se nanaša na skupne skrbi in teme celotne družbe. Vse religiozne aktivnosti tako zahtevajo trud, disciplino in podrejenost posameznika in njegovih interesov v korist celotne družbe.

2.2.2 POMEMBNI DEJAVNIKI ZA NASTANEK KULTA VODJE

Vzrokov za oblikovanje kulta osebnosti je veliko. Sem ne spadajo le osebnostne lastnosti vodij in njihovo obnašanje, temveč različni avtorji poudarjajo zlasti druge, zunanje dejavnike, ki so od vodje neodvisni. Največkrat gre za posebne okoliščine, kjer se pojavi potreba množice po organiziranju in hkrati potreba po vodji. V tem poglavju jih bom omenila le nekaj.

Cassirer pravi (1946, 282), da se potreba po vodji pojavi takrat, ko družba ne verjame več v logične, racionalne rešitve in izginejo vsa upanja v rešitev po normalni poti. Takrat družba začne verjeti v iracionalne rešitve, torej mite, vodja pa predstavlja najboljšo pot do rešitve. Ker gre za čaščenje in precenjevanje posameznika ter deloma tudi že religiozen učinek, se kult vodje pogosteje pojavlja v totalitarnih režimih, kjer je družba bolj enotna, zasebna sfera ne obstaja, oblast pa je skoncentrirana v rokah peščice posameznikov.

Drugi avtorji precej poudarjajo vlogo propagande in medijev. Uletova pravi (1994, 275), da se formalni politični vodje lahko uveljavijo šele skozi medije množičnega komuniciranja, saj jim ti ustvarijo ali uničijo karizmo. Vsi ti mediji pa sami po sebi niso dovolj, dokler niso uporabljeni na poseben način. Gre pravzaprav za natančno preučeno manipulacijo ideologa. Manipulacija je po definiciji Šušnjića »premišljen, sistematičen in nadzorovan postopek, s katerim manipulator množicam posreduje sporočila z namenom, da bi vplival na prepričanja, opredelitve in vedenje večjega števila ljudi tako, da bi se ti usmerili po prepričanju manipulatorja, ne da bi se tega zavedali.« (Šušnjić v Šruk 1996, 192). Tako radio, televizija, plakati, letaki in ostali mediji postanejo osnovna sredstva za oblikovanje zavesti ter mitov sodobnih družb.

Pri tem je posebej potrebno omeniti jezik, ki je pri propagandi vodje natančno in premišljeno uporabljen. Ko namreč voditelji spodbujajo množice k določeni spremembi, morajo spremeniti tudi jezik (Južnič 1983, 241). Pri tem gre za menjavanje starih pomenov besed z novimi. O mitskem jeziku govori predvsem Barthes (1971, 297-309), ki ugotavlja, da je mit depolitizirani govor, njegova funkcija pa je, da odstrani stvarnost. Resnični pomen besede je v mitu zamenjan z novim pomenom, ki prevlada nad osnovnim in ga popači oziroma priredi. Popačen pomen besede postane v mitih osnoven in sam po sebi umeven. Vsebina teh besed dejansko skoraj ni pomembna, poudarja se le njeno emocionalno plat z namenom, da bi izzvale določena čustva. Množice s tem, ko sprejmejo mitske pomene kot samoumevne in edine možne, sprejmejo hkrati njihov čustveni naboj, zaradi česar postanejo bolj dovzetne do vsega, kar jim govori in posreduje vodja (Cassirer 1946, 275). Po drugi strani pa se v skladu z novim stanjem, ki ga propagira vodja, pojavijo nove besede, neologizmi.

Četrty dejavnik je potreba po spremembi. K tej teži v začetku predvsem vodja, ki pa preko manipulacije in mita o nujnosti in neizogibnosti spremembe prepriča tudi množice. Pri tem se navadno sklicuje na tradicijo in preteklost. Stara mitska zgodba je odličen latentni potencial, ki ga politika lahko vnovči v svojih aktualnih težnjah. Ideološko sklicevanje na svete zgodbe prav tako depolitizira aktualno stanje in podeljuje aktualnim odločitvam samoumevnost (Matić 1984, 44). Tisti, ki temu sledijo, vidijo mit kot najvišjo resnico, vodjo pa kot edino osebo, ki jim lahko zagotovi ponovno vrnitev v »stare čase«, čeprav sami ne vedo, da verjamejo. Smisel in cilj oživljanja mitov je za vodjo v tem, da se družba poenoti. To namreč

povzroči večjo politično udejstvovanje, saj posameznika znotraj množice vodi kolektivni interes, s tem pa tudi kolektivna krivda. Mit zdaj deluje kot vrednota, sestavljena v sliko želenega družbenega stanja, po katerem hrepeni vsak posameznik oziroma celotna družba kot eno. Množica se začne vesti po ustaljenem, vnaprej določenem vzorcu, ki ga vodja kot ideolog in manipulator pozna in načrtuje, ker pa predstavlja in posebej želeno kolektivno stanje, mu vsi sledijo (Slavujević 1986, 43-55).

2.2.3 STRUKTURA KULTA VODJE

Vodja opravlja v družbi veliko nalog, hkrati pa je njegova najpomembnejša naloga, da usmerja in vodi družbo k zastavljenim ciljem. Njegove značajske lastnosti so sicer v primerjavi z ostalimi dejavniki, ki prispevajo k oblikovanju kulta vodje, drugotnega pomena, kljub temu pa močno vplivajo na odnos med množico in voditeljem. Kot poudarjajo psihoanalitiki, je tako kot pri človeku samem tudi pri razvoju kulta osebnosti najpomembnejši njegov »Nadjaz« oziroma »idealizirani Jaz«, idealizirano želeno stanje, in »Ono«, ki predstavlja nezavedne, skrite nagone in želje. Vse to vpliva na razvoj osebnosti posameznika in ima pri razvijanju vodje in njegovih značilnosti velik pomen (Freud 2000, 52).

Vendar pa le osebnost voditelja in njegove dejanske značilnosti pri oblikovanju kulta velikokrat ne pomenijo toliko, kakor tiste, ki jih vodji pripisuje ljudstvo in so največkrat izmišljene. Te predstave si posamezniki izoblikujejo na podlagi lastnih podatkov, ki jih zberejo iz različnih virov in medijev. Po Velikonji (1996, 35) voditelj lahko nastopa v več komplementarnih podobah in je lahko viden z več različnih perspektiv. Tu ne gre za dejanske lastnosti voditelja, temveč tiste, ki mu jih pripisuje ljudstvo oziroma ciljna publika.

Eden pomembnih vidikov, ki ga omenja več avtorjev, med drugim tudi Kerševan, je navezava na religiozni sistem. Človek svet, ki ga živi, vedno na nek način opredeljuje, označuje, doživlja in razume. Te predstave po Kerševanu (1975, 90) postanejo predmet religiozne dodelave, v kolikor jih spremljajo občutki odvisnosti, nemoči, ogroženosti ali nasprotno vzvišenosti in svečanosti, skratka neka bolj ali manj intenzivna čustva. Vzporedno z religioznim sistemom Kerševan postavi ideološki sistem, saj je tudi mit oziroma ideologija zasnovana predvsem na

čustveni, iracionalni komponenti. In če je pri religiji predmet čaščenja bog, pri ideologiji to vlogo prevzame vodja. Tako se prva perspektiva nanaša na primerjavo vodje z bogom.

Druga perspektiva, ki jo poudarja Velikonja (1996, 34), je znanstvena perspektiva, prek katere se voditelja primerja z znanimi zgodovinskimi misleci, znanstveniki ali učitelji.

Zgodovinska perspektiva kaže na podobnosti, ki jih javnost najde z ostalimi slavnimi zgodovinskimi osebnostmi. Njihovih lastnosti ali dela ne primerja le z narodnimi heroji, temveč tudi zgodovinskimi osebnostmi širše zgodovine.

Zadnja pa je osebnost voditelja. Voditelj naj bi imel neomejene duhovne in organizacijske spretnosti, ki se kažejo v nadimkih, nazivih, poimenovanju ulic in trgov po njem (Velikonja 1996, 34).

3. NASTANEK MITA O EVITI

Tako kot v vseh latinskoameriških državah je tudi v Argentini skozi zgodovino nastalo več mitov, ki so pomembno zaznamovali argentinsko družbo. Iz teh izvornih mitov, ki jih bom v nadaljevanju imenovala tradicionalni miti, pa so se kasneje, zlasti v 20. stoletju, razvili številni drugi, sodobni miti. V tem poglavju sem zato preko analize tradicionalnih argentinskih mitov skušala ugotoviti, koliko so le ti prispevali k oblikovanju mita o Eviti.

3. 1 DEDIŠČINA ZGODOVINE ALI ARGENTINSKI TRADICIONALNI MITI

Mitska preteklost predstavlja po trditvah Meletinskega (Meletinski v Velikonja 1996, 31) nekakšno mitsko, drugačno stvarnost, ki sobiva z stvarnostjo vsakdanjega življenja na enaki ravni. Miti preteklosti so povezani s pradavnino, izvirajo iz »starih časov« in z njimi se lahko identificirajo vsi potomci družbe. Ravno zaradi skupne zgodovine ima ponavadi en narod skupne izvorne mite. Ti prevzemajo vlogo kolektivnih predstavnikov, združujejo veliko nasprotujočih si vidikov preteklih dejanj in prek več generacij postanejo del nacionalne identitete oziroma skupne dediščine.

Tako so poleg skupnega zgodovinskega prostora, kulture, zakonov in pravic ter skupnega gospodarstva eden glavnih dejavnikov za izgradnjo nacionalne identitete (Smith 1991, 14). Več je elementov, vključenih v aktivni zavestni občutek nacionalne dediščine, trdnejši je občutek nacionalne identitete in močnejši nacionalizem skupine (Ramet v Velikonja 1996, 82). Ker so del podzavesti družbe, nikoli popolnoma ne izginejo in so vedno prisotni, še posebno pa pridejo na dan v času večje krize ali prehoda v novo družbeno ureditev (Cassirer 1946, 280).

V Argentini že vse od osamosvojitve obstaja velik problem nacionalne identitete in skupne dediščine, kar vključuje tudi tradicionalne mite. Deloma je vzrok v kolonizaciji in podrejenosti Špancem, deloma pa tudi v tem, da v Argentini praktično ni indijanskih plemen, pri katerih bi Argentinci lahko iskali izvor in tradicijo. Eden glavnih razlogov za to pa je tudi množično priseljevanje ljudi tako znotraj Argentine kot tudi ljudi iz evropskih dežel. Tako vsak posameznik prinese svoje navade in običaje, kar zaznamuje tudi nacionalno identiteto argentinskega naroda.

3.1.1 MITI PRED IN PO OSAMOSVOJITVI

Na oblikovanje prvotnega mita, ki je bil skupen celotnemu področju Latinske Amerike, je močno vplivalo srečanje dveh popolnoma različnih kultur, španske in indijanske. V začetku je to povzročilo prevlado ene kulture nad drugo, španske nad indijansko. Takrat se je na podlagi vseh kulturnih, ideoloških, političnih in drugih vplivov izoblikoval mit, ki je danes zaradi vseh sprememb le delno prisoten v latinskoameriški družbi, je pa pomemben za razumevanje kasnejših problemov Argentine. Glavna značilnost tega mita je njegova iracionalna osnova, velik poudarek na čustvih, občutkih in intuiciji, ki je daleč stran od evropskega razuma in znanstvenega razmišljanja, ki je značilen za Evropo v času razsvetljenstva. Kljub temu pa je ta kultura poleg jezika in ostalih značilnosti prevzela od evropske tudi lastnost, ki je močno vidna še danes. To je katoliška struktura, ki se je vključila in združila z indijanskimi verstvi in postopno pridobila vpliv na vseh področjih družbenega življenja, podobno ali celo bolj, kakor to velja za Evropo. Pomen cerkve je v teh državah še danes izredno pomemben in močno vpliva tudi na razmerje političnih sil v državi (Morande v Larrain 1994, 161).

Po osamosvojitvi izpod španske oblasti pa so latinskoameriške države želele tako kulturno kot tudi politično samostojnost in neodvisnost od Španije. Zato so se začele obračati nazaj k svoji zgodovini in iskati svoje korenine v času pred prihodom Špancev. Želele so svoje lastne mite in skupne običaje in ne tistih, ki so jih prinesli Španci (Hernandez 1995, 197-204).

Pri tem nastopi težava, saj predkolumbovska zgodovina na ozemlju Argentine ne odkriva nobenega večjega indijanskega plemena, s katerim bi se lahko Argentinci istovetili in pri katerem bi lahko iskali starodavne izvirne mite. Obstajale so samo manjše indijanske vasice, ki pa so bile po prihodu španskih osvajalcev opustošene, in večina Indijancev je kmalu zapustila Argentino. Zato so Argentinci svoje mite morali iskati drugje.

3.1.2 CIVILIZACIJA IN BARBARSTVO – PROBLEM IDENTITETE

3.1.2.1 GAVČI

Miti o kulturnih junakih, kot je bil gavč obstajajo skoraj znotraj vsakega naroda in so kot pravi Meletinski (2001, 7) »spomeniki neidentificirane prvotne folklore rodovne družbe«.

Sprva so bili gavči kreolci, avanturisti in zločinci, ki so kmalu po odkritju Amerike naselili ravninski predel Argentine in si postopno izoblikovali svoje življenje, običaje in navade, ki so se popolnoma razlikovali od obalnih, razvitejših delov države. Gavč je bil v začetku sinonim za barbara, neciviliziranega človeka, ki je živel s konji in živino v najbolj primitivnih razmerah. Za njihove najznačilnejše prvine so veljali konj, nož, pesem in svoboda (Nichols v Hernandez 1995, 198). Vse do 1. svetovne vojne so bili negativno označeni saj so predstavljali barbarsko necivilizirano družbo, s katero se večina Argentinecev ni mogla ali ni hotela identificirati. Nekaj pozitivnih lastnosti so dobili v argentinskem boju za neodvisnost, kjer so pomagali generalu San Martinu in s tem pridobili lastnosti pogumnega junaka in patriota. Vendar pa je kljub temu le malo ljudi v njem videlo nekoga, s komer bi se lahko identificirali. Šele leta 1914 začne gavč po zaslugi pesnitve *Martin Fierro* dobivati sloves junaka, avtohtonega prebivalca, ki ga zaznamujejo poštenost, zvestoba, neodvisnost, pogum in patriotizem. Izoblikuje se

mit o gavču, ki zaradi vseh svojih pozitivnih lastnosti postane prepoznavni del argentinske tradicije, se nanaša na daljno preteklost in vpliva na sedanjo ureditev sveta, hkrati pa, kar je za Argentinec najpomembnejše, priča o izvoru argentinskega naroda. Temu mitu so Argentinci posvetili tudi poseben praznik, dan tradicije, ki ga praznujejo 10. novembra, ko znova obudijo spomin na gavče in njihove navade ter stil življenja (Hernandez 1995, 197-204).

Obenem pa je gavč skozi celotno argentinsko zgodovino služil kot mitska opora diktatorjem in generalom, ki so ta mit pogosto izrabljali v svoj prid. Tako so se predstavljali kot gavči in vladali v skladu z njihovimi vrednotami: neodvisno, zvesto prijateljem, svobodno, pogumno in nezaupljivo do tujcev. Podobne vrednote je zagovarjal tudi Peron, kar je razvidno iz ene njegovih izjav: »Vedno sem zagovarjal idejo, da *Martin Fierro* odseva socialni problem Argentine. Gavč je brezsrajčnik našega časa z drugačnimi problemi, toda z enakimi nadlogami in nesrečami.«³ (glej sliko 3.1)

3.1.2.2 » ARGENTINA KOT DRUGA EVROPA«

Mit o gavčih pa ni edini takratni argentinski mit, saj se veliko ljudi ni želelo identificirati z njimi. Vzporedno se je razvil drug mit, osnovan na literarnem junaku *Facundu*, ki je bil za razliko od gavča bolj racionalen, in čeprav je ravno tako kot gavč predstavljal pogumnega generala in heroja, se je v nečem bistveno razlikoval od njega: bil je voditelj, izbran s strani ljudstva, ki je za svoja dejanja odgovarjal ljudstvu in ni bil neodvisen in zvest le samemu sebi. Poleg tega je bil *Facundo* civiliziran, socializiran človek, pogumen, vendar v svojih dejanjih racionalen in ne iracionalen. Vse to je posledično pripeljalo do drugačnega razmišljanja, ki so ga sprejeli predvsem višji sloji in intelektualci, ki so v civilizaciji videli temeljno vrednoto, nujno za uspešen razvoj Argentine.⁴

Na osnovi tega mita, želje po civilizirani Argentini ter imigracij v letih 1880 do 1920 se je izoblikoval mit o »evropski Argentini«. Takrat se je zlasti v večja argentinska mesta priselilo ogromno evropskih priseljencev, ki so s seboj prinesli tudi svojo kulturo in navade. Kot opisuje Boff, je argentinska družba v takratnem

³ Več o zgodovini peronizma, biografiji in Peronovih in Evitinih govorih je dostopno na medmrežju: <http://www.pjmoreno.org.ar/volantines10.htm> (14. 8. 2003).

⁴ Več podatkov o mitu Facunda na medmrežju: <http://www.sarmiento.org.ar/giordano.html> (14. 8. 2003).

obdobju zaradi novonastalega industrijskega meščanstva spremenila svojo identiteto (Boff 1986, 21). Znova je prišlo do mešanja evropske in južnoameriške kulture in kmalu so se Argentinci počutili bliže Evropi kot pa Latinski Ameriki. K modernizaciji usmerjen novi razred je namreč v zaostalosti videl največji problem, ki ga je treba odpraviti (Ibid). Vsi tisti, ki so se prej opirali na mit o *Facundu* in se niso mogli sprijazniti z gavči, so zdaj zlahka sprejeli evropsko kulturo, njihove norme, tradicijo in navade. Višji razred se je zgledoval po francoski in angleški kulturi, nižji razred pa je poudarjal predvsem špansko dediščino (Schneider 1998, 39- 53). Po trditvah Schneiderja je mit o »evropski Argentini« še danes živ. Postal je del nacionalne identitete in Argentinci se končno lahko primerjajo z nekom. Zanje Evropa ne predstavlja eksotične dežele, temveč deželo, enako Argentini. V mnogih knjigah pogosto najdemo primerjave Buenos Airesa s Parizom, delno zaradi arhitekture stavb, delno pa tudi zaradi poistovetenja Argentinecev z njimi (Ibid).

Tu se pojavi nasprotje, ki je značilno za vse prihodnje spore v argentinski družbi in ki ga v enem stavku povzema Alberdi: »V Argentini je vse, kar ni evropsko, barbarsko.«⁵ Na eni strani je torej mit o barbarski, divji Argentini, ki jo predstavljajo avtohtoni prebivalci in gavči, ki je zanimiv predvsem za nižji sloj prebivalstva in ruralna področja, na drugi pa mit o Argentini kot »drugi Evropi«, civilizirani, kulturni deželi, daleč od divjosti in barbarstva svojih sosed, ki ga poudarjajo zlasti višji sloji in elite.

3.1.3 ZLATA DOBA ARGENTINE

Mit bogate države se je v Argentini oblikoval v času gospodarskega vzpona, ki ga je doživela v obdobju od 1880 do 1920, in vse od leta 1930 veljala za eno od »objubljenih dežel«.

Predvsem na račun 1. svetovne vojne v Evropi, ji je uspelo izboljšati ekonomijo, doseči velik gospodarski razvoj in stabilnost. Takrat so se oblikovale mnoge nove stranke, ustanovljeno je bilo mnogo časopisov, kulturni razvoj je bil izredno skokovit. Argentina je veljala za šesto največjo industrijsko silo sveta. Vse to je

⁵ Več podatkov o nacionalni identiteti Argentine na medmrežju:
http://www.desarrollohumano.org.ar/IDHArgentina/98_nac/cap1.html (20. 7. 2003).

vplivalo na predstave, ki so jih Evropejci imeli o eksotični bogati Argentini, kjer je bila možnost lepega in lagodnega življenja. To pa je povzročilo ogromno število priseljencev. Kar 3,5 mio Evropejcev, predvsem iz Italije, je v teh letih migriralo v Argentino, največ v glavno mesto Buenos Aires, kjer je bilo leta 1930 kar 52 % prebivalstva priseljenega iz Evrope (Schneider 1998, 46). Buenos Aires so takrat priseljenci celo primerjali z severnoameriškim New Yorkom.

Zaradi gospodarskega razcveta, modernizacije in urbanizacije je obnovev tega »zlatega« obdobja do danes ostala največja želja Argentinecev, zeleno stanje, za katerega bi bili pripravljeni storiti vse.⁶

3.2 OBDOBJE PERONIZMA

Kot že rečeno na nastanek kulta osebnosti veliko bolj kot osebne lastnosti vplivajo objektivni dejavniki kot so zgodovinske okoliščine (Velikonja 2002, 28). Tudi v Argentini se velike osebnosti pogosto pojavijo v posebnih zgodovinskih okoliščinah, posebej v času krize, bodisi gospodarske, politične ali socialne. Eno teh kriznih obdobj je povzročilo nastanek gibanja, imenovanega peronizem.

3.2.1 KRIZA DRŽAVE IN PERONOVA REŠITEV

Zlato obdobje Argentine je zaradi svetovne gospodarske krize konec dvajsetih let kmalu izginilo. Gospodarski položaj se je poslabšal, kriza je naraščala. Posledica tega je bil državni udar leta 1930. Na oblast je prišel general Uriburu, ki je želel v Argentini uvesti korporativistično ureditev po vzoru Italije in vladal precej avtoritarno. Toda že leta 1931 so se konzervativci in radikalisti združili v skupno stranko in na volitvah je zmagal član te stranke Augustin P. Justo. Začel je izvajati reforme, ki naj bi vsaj deloma ublažile gospodarsko krizo: devalvacija, kontrola cen, kontrola menjave, monopol države nad izvozom žita in pospešen razvoj industrije. Večina kmetov se je zaradi stalnega izkoriščanja na podeželju, kjer je še zmeraj vladal fevdalni sistem, začela preseljevati v mesta v upanju na

⁶ Več informacij o zlati dobi Argentine na medmrežju: www.worldpaper.com/2002/feb02/isi6htm (20. 7. 2003).

boljše in kvalitetnejše življenje. Začela se je urbanizacija, kar je povzročilo hitro rast prebivalstva v mestih in nastanek revnih četrti, kjer so kmete pestile druge vrste težav, kot so revščina, brezposelnost ter pogosto še slabše razmere, kot tiste v katerih so živeli prej.⁷ Problem revščine v mestih je postajal vse večji, proletariat pa je postal najštevilčnejši in hkrati tudi najbolj izkoriščen razred brez pravic (Germán, Diaz 1996, 176).

Tedanja vlada je težave skušala rešiti na več načinov, vendar večinoma neuspešno. Nihče več ni verjel v vlado ter politične institucije, ki so izgubile svojo kredibilnost, bodisi zaradi korupcije bodisi zaradi neuspehov, prav tako pa se je močno zmanjšalo tudi zaupanje v politične stranke ter vse ostale politične skupine. Vse racionalne možnosti rešitve so bile izčrpane in država se je znašla v globoki gospodarski in politični krizi. Nastala je ideološka praznina, ki je nudila idealno priložnost novim politikom in novim idejam, ki bi ljudem spet vzbudile upanje. Takrat se je v političnem prostoru znašel Juan Domingo Peron, ki je na podlagi teh problemov osnoval novo ideologijo, nov ideološki mit in ponudil ljudstvu novo upanje v rešitev iz krize.

Peron je bil sprva general argentinske vojske, ki se je povzpел na mesto predsednika po volitvah leta 1946. Svojo kampanjo je osnoval predvsem na boju za pravice najštevilčnejšega, delavskega razreda. Svojo politično stranko je oblikoval iz sindikatov, delavske stranke in skupine z imenom Neodvisni center Juana Perona. Ti so podprli Peronovo kampanjo za predsednika leta 1945 in ga na volitvah skupaj z večino delavcev izvolili za predsednika Argentine. Da pa bi si pridobil tudi podporo na podeželju, je Peron v svojo stranko vključil tudi vse lokalne voditelje in lokalne vlade, ki so nadzorovale ruralna področja (Rodriguez 1992, 48-54).

Leta 1946 je prišel na oblast in vse delavske organizacije takoj povezal z državo, da bi jih zavaroval pred opozicijo, nato pa svojo stranko »Partido Justicialista« (v nadaljevanju PJ) postavil za novo državno politično stranko. Osnoval je novo peronistično gibanje ter novo ideologijo, ki jo z eno besedo imenujemo peronizem. Peron je v svojih strategijah dal prednost prevladujočemu razredu delavcev in jih prvič v zgodovini Argentine vključil v politično odločanje. Vse ostale državne institucije so bile popolnoma nadvladane s strani sindikatov in

⁷ Samo med leti 1935 in 1946 je število delavskega prebivalstva naraslo s 400 000 na 890 000 (Rodriguez 1992, 59).

delavskih organizacij. Celotna oblast je temeljila na osebnem odnosu med predsednikom Peronom, njegovo ženo Evito in delavci. Naraščalo je nezaupanje v vlado in vse več ljudi je čakalo na nekoga, ki bi to stanje lahko izboljšal. Juan Peron, predvsem pa njegovi podporniki, med katerimi je bila tudi Evita, so to obrnili v njegov prid in ga skušali prikazati kot rešitelja, ki bo Argentino preko ideologije peronizma popeljal v razcvet in gospodarski vzpon ter oživil zlato dobo. Evita je imela pri tem pomembno vlogo, saj je bila Peronova prva in največja oboževalka. Zaradi svoje politične aktivnosti pa je postala pomembna ne le v vlogi prve dame države, temveč tudi kot aktivna članica peronistične stranke, ki je sodelovala pri vseh večjih političnih dogodkih takratne Argentine.⁸

Tako se je oblikoval režim, v katerem je bilo vodenje države omejeno le na Perona, Evito ter njune najbližje sodelavce. Postopno sta si zagotovila prevlado v kongresu, medijih in tako postavila avtoritarno oblast, kjer ni bilo prostora za opozicijo ali katero koli drugo stranko. Prevladal je peronizem, ki ga še danes predstavlja glavna in vodilna stranka države PJ.

3.2.2 NOVA IDEOLOGIJA: PERONIZEM IN JUSTICIALIZEM

Mit se najpogosteje pojavi v času večjih kriz in zamenja racionalno in logično miselnost. To velja tudi za novejšje mite, ki pa ne nastajajo več svobodno in niso plod domišljije kot so bili nekoč, temveč so nastali na podlagi točno določenih skritih interesov njenih stvariteljev (Cassirer 1946, 280).

Za manipulacijo so po Cassirerju najbolj dovzetni ravno nacionalni miti, saj so lahko racionalizirani s patriotsko retoriko, kar pomeni, da jih družijo skupna zgodovina in tradicija (Ibid). Stara družbena zavest nikoli ne izgine popolnoma iz družbenega življenja. Lahko se potuhne, toda vedno biva v ozadju, v arhivu kolektivnih občutkov. Globoko v človeku tako ostaja nostalgija, sentimentalno občutenje preteklosti kot nečesa preverjenega. »Stare predstave in spomini se zlahka oživijo tudi kasneje. V novem se išče prepoznavno, prepozna se že izkušeno, da bi se vsaj malo ublažile velike družbene spremembe« (Slavujević 1986, 40).

⁸ Biografija Evite Peron dostopna na medmrežju: <http://www.evita.4mg.com> (4. 11. 2002).

Podobno velja tudi za peronizem. Voditelja te ideologije, Peron in Evita sta namreč na podlagi mita gavča in s sklicevanjem na »novo zlato dobo« oblikovala ideologijo, ki naj bi državo pripeljala iz krize. S tem, ko sta stare mite navezala na aktualno stanje, sta jih ponovno oživila in prek njih zagotovila enotnost naroda. Zdaj so bili izpolnjeni vsi pogoji za implementacijo nove ideologije in nastanek kulta vodje.

Ideološki vodja in stvaritelj te ideologije je bil Peron in od tod tudi ime ideologije. Kljub temu pa je potrebno omeniti tudi Evito, ki ni predstavljala le ene izmed privrženek te ideologije, temveč je imela tako pri oblikovanju kot pri sami implementaciji ideologije poleg Perona eno bistvenih vlog.

Ideja o delavskem gibanju peronizma ali novi peronistični ideologiji izhaja iz papeževe enciklike leta 1931, ki je predpisala intervencijo države vselej, kadar bi se pojavil socialni konflikt ali konflikt med delom in kapitalom.⁹ Gre za ideologijo, za katero je značilen diskurz povečevanja ljudstva, poudarjanja zavezanosti koristim, interesom in potrebam navadnega, povprečnega človeka, ideologijo, ki je končala oligarhijo in organizirala novo socialno pomoč za preureditev politične ekonomije države. V glavnih mestih je imelo gibanje revolucionaren prizvok in je predstavljalo delavce in nov razred. Peronizem je moderniziral socialne in ekonomske strategije in uvedel številne reforme na vseh področjih življenja :

- večji poudarek na socialne politike (socialna pomoč najrevnejšim, zmanjšanje brezposelnosti, zmanjšanje nepismenosti),
- reorganizacija sindikatov,
- nov odnos med delodajalci in delojemalci,
- nacionalizacija gospodarstva,
- povečanje notranjega trga,
- javna dela,
- zmanjšanje državnega dolga (Roberts 1995, 88).

Po drugi strani pa se je na podeželju kazal kot tradicionalni red ter ustvaril osnovo peronistične stranke s pomočjo vaških veljakov in veleposestnikov. Peronizem je tako združil na eni strani radikalnost ter na drugi konzervativnost in si zagotovil podporo vseh družbenih slojev.

⁹ Definicija peronizma dostopna na medmrežju:
[http:// www.pjbonaerense.org.ar/peronismo/peronismo.htm](http://www.pjbonaerense.org.ar/peronismo/peronismo.htm) (7. 5. 2003).

Z novo organizacijo oblasti je vsak od teh državnih sektorjev dobil svojo vlogo. Mestna koalicija, ki so jo sestavljali delavci in poslovne skupine, je skrbela za implementacijo razvojne gospodarske politike ter ustvarjala podporo za državne politike in peronistično ideologijo. Podeželsko koalicijo pa so sestavljali kmetje, podeželski delavci in lokalne elite, ki so nadzorovale vaške skupnosti. Pri implementaciji razvojnih strategij le-ti niso imeli pomembne vloge, so pa poskrbeli za podporo peronizmu (Gibson 1997, 341).

Poleg ideologije je Peron tudi začetnik nove doktrine, imenovane justicializem. Po Pečjaku (1995, 72) doktrino tvorijo ideje in nazori na področju politike, ideologije in na drugih področjih človekovega pojmovanja sveta. Že samo ime te doktrine simbolično pomeni pravičnost (»justicia«), po definiciji današnje PJ pa gre za globoko nacionalno, ljudsko, humanistično in krščansko razmišljanje, katerega najvišje vrednote so družbena pravičnost, gospodarska neodvisnost in politična svoboda.¹⁰ (glej sliko 3.2)

3.2.3 PERONOVO VLADANJE

3.2.3.1 MILITARIZEM IN AVTORITARNA OBLAST

Če hočemo razumeti Peronov in Evitin pomen in vpliv na argentinsko družbo, je potrebno poznati tudi glavne strategije in koncepte, ki sta jih uporabljala pri vladanju. Prvi koncept, ki ni značilen le za Argentino, temveč za vse latinsko-ameriške države in je pogosto uporabljen tudi danes, je militarizem. Skozi celo 20. stoletje so civilne oblasti padale v vojaških državnih udarih, oblast pa so prevzemali generali.

Peron je kot vojaški poveljnik sicer resda na oblast prišel demokratično prek volitev, vendar pa njegovo vladanje še zdaleč ni pomenilo demokracije, kar še posebno velja za njegov drugi mandat v obdobju od 1951 do 1955. Strankarska dejavnost je bila šibka in Peron je kot predsednik združeval zakonodajno, izvršno in sodno oblast. Edina organizacija, ki je bila poleg sindikatov vključena v odločevalske procese, je bila vojska (Rodriguez 1992, 52).

¹⁰ Podatki o programu in definiciji justicializma na medmrežju: <http://www.pjmoreno.org.ar> (4. 11. 2002).

Po definiciji Šruka (1995, 196) se militarizem navadno pojavlja tam, kjer je strankarska moč šibka, kjer so stranke notranje razcepljene in se ne morejo sporazumeti in tako vojska predstavlja edino institucijo, ki lahko omogoči normalno upravljanje v državi. To pomeni, da politika v organiziranju in razvijanju družbe ter države favorizira vojsko in njene voditelje, polvojaške organizacije in vojaškoindustrijski kompleks. Pomeni pa tudi prevlado vojaštva nad civilnimi organi državne oblasti oziroma uveljavljanje vodilne vloge in vpliva vojaških poveljstev, vojaškopolitičnih dejavnikov v politični sferi vladanja, ki največkrat predstavljajo edino institucionalno predsednikovo oporo (Šruk 1995, 197).

Ker je bila vojska ena glavnih organizacij pri favoriziranju Perona, si je le-ta po prihodu na oblast njihovo dodatno podporo in s tem tudi varnost zagotovil tako, da je vojaškemu sektorju dvignil plače in povišal tudi vsoto denarja iz proračuna, namenjeno vojski.¹¹ Vojska je služila predvsem vzpostavitvi reda znotraj države in skrbela za učinkovito implementacijo ideologije peronizma. Njena vloga je bila razširjena in je zajemala tudi nekatere naloge, ki naj bi sicer pripadle strankam ali kongresu. To ji je dalo veliko moči in pristojnosti in določene statusne simbole in privilegije. Vojska je skrbela predvsem za podporo Peronu in Eviti, nadzorovala vse ostale organizacije v državi in skrbela za »notranjo varnost«, ali bolje, varnost pred vsemi sovražniki peronizma. V vlogi peronistične policije je preganjala ali kako drugače kaznovala vse, ki se z režimom niso strinjali (Ortiz 1996, 351).

Peron je kot vojaški general užival visok ugled med vojaki, kar je bil tudi eden od razlogov, da je ostal tako dolgo na oblasti. Veliko več problemov je imela vojska s sprejemanjem Evite kot prve dame, saj je ni podpirala in je o njej imela zelo negativno mnenje. Kasneje je bila ravno vojska tista, ki je z državnim udarom odstavila Perona in vzpostavila opozicijsko oblast (Rodriguez 1992, 53).

3.2.3.2 POPULISTIČNE STRATEGIJE

Poleg militarističnih in avtorskih strategij, pa je bila za Perona in Evito bistvenega pomena podpora množic. To sta si pridobila predvsem s populizmom, zato bomo v nekaj besedah opredelili populistične strategije, ki sta jih pri implementaciji peronizma uporabljala Peron in Eva.

¹¹ Po podatkih Rodrigueza je bila leta 1950 četrtna proračunskega denarja namenjena vojski in mornarici (Rodriguez, 1992: 53).

V Latinski Ameriki je populizem najpogostejša oblika vladanja in je definiran kot upor nižjega sloja proti strogosti in togosti državnih institucij, delovanju vseh vej oblasti ter proti neenakostim. Populizem je koncept, ki se manifestira v različnih družbah in situacijah na različne načine ter se lahko povezuje tudi z raznovrstnimi idejnopoličnimi koncepcijami in modeli. Navadno se pojavlja v državah, kjer je institucionalna predstavitev javnega interesa šibka, kjer so politične stranke šibke in notranje razcepljene, predvsem pa v krizah socialne transformacije, ko institucije nimajo moči, da bi zagotovile ustrezno politično obnašanje (Šruk 1995, 260). Na kratko bi lahko rekli, da gre pri populizmu za deinstitutionalizacijo in prezentacijo politične avtoritete prek osebnega stika zunaj institucionalnega okvira. Na eni strani so populistični voditelji in na drugi heterogena množica tistih, ki jim sledijo. Politični vodje glede na globoko neenakost in ekonomsko nesigurnost želijo pridobiti podporo z omogočanjem materialnih dobrin nižjim slojem.

Ker se populizem v vsaki družbi in državi odraža na drugačen način, obstaja vrsta različnih definicij tega koncepta. Če povzamemo po Robertsu (1995, 88) je za populizem značilno naslednje:

- ideologija, za katero je značilen diskurz povečevanja ljudstva, poudarjanja zavezanosti koristim, interesom in potrebam navadnega, povprečnega človeka;
- heterogena večrazredna politična koalicija, koncentrirana v nižjih slojih družbe;
- mobilizacija od zgoraj navzdol, ki obide institucionalne oblike posredovanja ali jih podredi, tako da obstaja direktna, neposredna povezava med liderjem in množico;
- personalističen in paternalističen, ne nujno karizmatičen vzorec političnega vodstva;
- antielitistična ideologija;
- pri ekonomiji uporaba redistributivne in klientelistične metode za oblikovanje materialnih temeljev za podporo srednjega in nižjega sloja.

Politične stranke, sindikati in interesne skupine v svojem posredovanju med interesi družbe in države ne uspejo in tako se država lahko rešuje le z opiranjem na eno osebo, ki ima neposredne odnose z množicami. Ravno množice so tiste, ki imajo glavno vlogo pri implementaciji neke ideologije oziroma ideološkega mita, saj se želijo identificirati z vodjo. Vsak posameznik se na podlagi ustrezne

propagande, h kateri spadajo med drugim govori, napisi, ceremoniali in obredi, identificira z vodjo, njegovim gibanjem, stranko in idejami. Tako vsak posameznik sestavlja delček v množici, ki je vedno bolj enotna in deluje kot en sam. Vsaka ideologija obstaja za posameznika, obrača se h konkretnemu posamezniku ali množici kot konkretnemu subjektu (Althusser v Kerševan 1975,68). Na eni strani obstaja vodja s svojo ideologijo, na drugi pa množica, ki sledi vodji in se z njim identificira. Njihov stik je direkten, neposreden brez vsakršnih institucionalnih oblik posredovanja.

Kot bomo videli, so vse te strategije značilne tudi za Perona in Evito.

3.2.3.3 PROPAGANDA IN CENZURA

Preko propagande in medijev vodje komunicirajo z množicami in poleg širjenja svoje ideologije skrbijo predvsem za svojo podporo. Populistične strategije pa so najboljši recept za doseg le tega.

Po Šibru je propaganda namerno in načrtno spreminjanje in nadziranje stališč zaradi oblikovanja predispozicije za določen način vodenja (Šiber v Pečjak 1994, 132). Evita popolnoma ustreza Šibrovemu opisu propagandnega vodje, saj predstavlja čustveno osebnost, preprosto in razumno osebo, ki svoja načela razlaga na preprost način, razumljiv za množice. Je glavni akter v predstavljanju in pridobivanju podpore množic in s svojimi nastopi pred televizijskimi kamerami in radijskimi mikrofoni očara ljudstvo. Zaradi svojih igralskih sposobnosti in izkušenj v gledališču in na radiu pozna jezik revnih in obenem jezik medijev, radia in televizije, in tako zna pridobiti množice za politično aktivnost.¹²

Peron je bil prvi, ki je v Argentini po vzoru propagande v Španiji, nacistični Nemčiji in Mussolinijevi Italiji uporabil radio v politične namene, ljudstvo nagovarjal prek radijskih in TV sprejemnikov ter obljubljal boljše deželo. Na vseh radijskih postajah, ki so bile bodisi v lasti Perona ali Evite bodisi neodvisne, je bil program sestavljen tako, da je moralo biti vsako uro vsaj pet minut posvečenih Peronu in da je bilo vsaj 50% glasbe, ki se je vrtela na radijskih sprejemnikih ali koncertih, argentinske (Ortiz 1996, 361).

¹² Propaganda v času diktature peronizma na medmrežju:
<http://www.swl.net/patepluma/south/misc/argendx.html> (29. 7. 2003).

Poleg televizije in radia so imeli pomembno vlogo tudi ostali mediji, kot so tisk, časopisi in knjige, največji vpliv pa je Evita dosegla z govori na zborovanjih in potovanjih po Argentini in izven nje. Ustno izročilo in osebni stik z državljani je najučinkovitejše sredstvo, saj se množice tako lažje identificirajo z voditelji in ima sporočilo večji učinek (Pečjak 1994, 72). Plakati, ki so povečevali in propagirali peronizem in njeni dve vodji ter poudarjali predvsem vizijo prihodnosti, ki naj bi jo prinesel peronizem (nacionalizacija prevoznih sredstev, več prostih delovnih mest, boljše plače, socialna pravičnost, ipd.) so postali razpoznavni znak vseh pomembnejših mest, trgov, ulic in stavb. Slike Evite in Perona so se pojavljale povsod, kjer je bilo mogoče, še bolj izrazito pa v času po Evitini smrti, ko je propaganda in ustvarjanje kulta za Perona pomenilo večjo podporo množic. (glej slike 3.3, 3.4, 3.5)

Obenem pa je ta propagandni aparat vseboval tudi močno kontrolo in cenzuro vseh antiperonističnih vsebin. Velika stopnja politične moči je Eviti in Peronu omogočila vstop v vse sfere družbenega življenja, tudi v zasebno.¹³ Že takoj po prihodu na oblast je bila vzpostavljena kontrola časopisov, nato pa še vseh ostalih medijev: radia, televizije, glasbe, gledališč in literature. Kontrolo nad tem je opravljal za to posebej ustanovljen »Podsekretariat za informacije«, ki je prepovedoval vse kritične vsebine katerega koli medija. Novinarji, ki tega niso upoštevali, so bili poklicani na zagovor zaradi žalitve in so ponavadi izgubili delovno mesto, v hujših primerih pa so bili izgnani iz Argentine ali preganjani.

Pri nadzoru medijev je bila vloga Evite večja kot Peronova, saj je bilo njeno delo nadzor nad umetniki, plesalci, pevci in igralci, ki so v primeru kršenja pravil kmalu ostali brez službe ali morali celo zapustiti domovino. Vsi večji časopisi (*La Razon*, *Noticias Graficas*, *Critica*, *Democracia...*) so prešli v državno last, in prav tako tudi večina pomembnejših založniških hiš, vsi ostali neodvisni ali »antiperonistični« časopisi (*La Vanguardia*, *La Prensa*, *Argentina Libre*) pa so bili ukinjeni ali prepovedani (Ortiz 1996, 355). Ustanovljena je bila posebna Komisija za raziskovanje vseh »protiargentinskih« dejavnosti, ki je nadzirala delo medijev, prepovedala izdajo knjig s »sumljivo« vsebino in izgnala ali zaprla vse direktorje in odgovorne osebe, ki so bili prepoznani kot nelojalni ali kot člani opozicijskih strank (Ortiz 1996, 352-356).

¹³ Več o nadzoru medijev in peronovem režimu v poročilu CIA-e na medmrežju: <http://www.anibalmartinez.com.ar/InvestigaVos/cia1954/Argentina1954.htm> (17. 7.2003).

Zaradi cenzure knjig se večina pisateljev ni strinjala s Peronovo politiko in je ni podpirala, med njimi tudi Victoria Ocampo, Jorge Luis Borges in Julio Cortazar. To odraža tudi svojevrsten stil pisanja, ki je značilen predvsem za Argentino, kasneje pa se je razširil še na ostale južnoameriške države, ki so doživljale podobne preobrate kot Argentina. To je magični realizem, prek katerega so pisatelji ne glede na cenzuro na svoj način lahko izražali kritiko do sistema (Casares 1998, 140).

3.2.4 ANTIPERONIZEM

Po zmagi nekega gibanja postane voditelj središče odločanja in od njega je odvisno celotno družbeno življenje. Pri vodjih to pogosto povzroči občutek nezamenljivosti in preganjavice, ki vodi v množično preganjanje nasprotnikov in vseh drugače mislečih (Pečjak 1995, 71).

Slavujević (1986, 54,55) preganjanje nasprotnikov vidi kot eno izmed posledic ponovne oživitve mita, ki jo velikokrat tudi namerno povzročijo vodje s ciljem ustvarjanja psihoze ogroženosti, ki poveča enotnost množice in s tem lajša manipulacijo vodje. Vsi posamezniki, ki niso del množice in ne sledijo kolektivnemu interesu, predstavljajo nevarnost za mit, saj se s tem zmanjša enotnost družbe, ki je eden od pogojev za uspešnost mita. Toda tako kot mit popači poglede na vsa ostala družbena področja, s črno-belo tehniko ustvarja tudi stereotip za nasprotnike. Ti postanejo ključ za razumevanje vsega zla, in njihovih konkretnih dejanj ni potrebno dodatno dokazovati, saj že mit tako popači stvarnost, da so ti posamezniki avtomatsko označeni kot »nevarnost za družbo«.

»Sovražniki ljudstva so sovražniki Perona«¹⁴ piše Evita v svoji avtobiografiji Moje sporočilo, v enem svojih govorov pa razlaga:

»Tistega dne, ko bo kdo dvignil roko nad Perona, bom stopila v boj z vsem delavskim razredom, z vsemi ženskami Argentine in brezsrajčniki naše domovine in ne bom pustila stati niti enemu lopovu, ki govori proti peronizmu.«¹⁵

¹⁴ *Mi mensaje* dostopen na medmrežju: <http://www.acepweb.org.ar/formacionpolitica.htm> (7. 5. 2003).

¹⁵ Evitin govor za praznik dela 1. 5. 1952 dostopen tudi na medmrežju: http://www.pjbonaerense.org.ar/peronismo/discursos_eva/1_5_52.htm (15. 9. 2003).

Že iz govora je razvidno, da so med sovražnike spadali vsi, ki se niso v celoti strinjali s peronizmom, kajti peronizem je bil edini, ki se je boril za ljudstvo, in cilji ljudstva so bili najpomembnejši. Točneje lahko med sovražnike ali nasprotnike peronizma štejemo zlasti veleposestnike in elite, ki so želele »evropeizirano Argentino«, kar pa ni bil eden glavnih ciljev Evite in Perona. Še posebej je to veljalo za Evito, ki v očeh aristokracije ni bila ne izobražena ne kultivirana in zato ni bila primerna za predstavnico argentinskega naroda niti ženo predsednika države. Tudi njen jezik je bil preprost in večkrat zasmehovan s strani aristokracije.

Proti režimu je bila tudi večina intelektualcev in izobražencev, ki so v nasprotju z Evito in Peronom, v izobrazbi videli eno temeljnih, nujno potrebnih vrednot. Peron in Evita pa sta, razen v primerih ko je šlo za širjenje peronističnih idej, le malo pozornosti namenila izobrazbi (Ortiz 1996, 173). Poleg tega si je Peron dodatne nasprotnike pridobil zaradi podpiranja nacizma in sodelovanja z Mussolinijem. Večkrat so ga imenovali fašist in ga skupaj z Evito celo primerjali z Evo Braun in Hitlerjem.¹⁶

Opozicijske stranke v kongresu, med katerimi sta bili najpomembnejši Komunistična in Radikalna stranka, je enostrankarski sistem s prevlado PJ skoraj popolnoma onesposobil. Zaradi kratenja njihovih pravic, kot je odvzem pravice govora ali pravice tiska in združevanja, je bila opozicija šibka in brez pravega programa. V predstavniškem domu je imela le 14 od 155 sedežev, v Senatu pa nobenega. Tako je bil celoten zakonodajni aparat, skupaj s sodno in izvršno vejo oblasti podrejen peronistični stranki in velikokrat neposredno Peronu in Eviti.¹⁷

K temu je potrebno dodati še popoln nadzor Evite in Perona nad propagando, ki je veliko prispeval k nesposobnosti opozicije. Opoziciji je bila odvzeta pravica do javnega govora in tiska in za vsako kršenje je bil kršitelj kaznovan tako, da je izgubil službo, bil zaprt ali izgnan iz države. Mediji so delovali proti opoziciji in ker le ta ni zagovarjala enakih idealov kot vladajoča stranka, je ostala na robu političnega dogajanja. Šele po Evitini smrti in Peronovem padcu je ob podpori vojske izvedla državni udar in prišla na oblast (Ortiz 1996, 171). Takrat je prišlo do popolnoma nasprotne, antiperonistične diktature, ki je bila še vedno brez pravega

¹⁶ Po nekaterih podatkih naj bi se v času po 2. svetovni vojni v Argentino preselilo okoli 80 000 nemcev, od tega približno 800 nacističnih poveljnikov in 200 vojnih kriminalcev (<http://www.udeledu/leipzig/texts2/elc10037.htm> , 15.9.2003).

¹⁷ Poročilo CIA-e o peronovem režimu dostopno na medmrežju: <http://www.anibalmartinez.com.ar/InvestigaVos/cia1954/Argentina1954.htm> (17. 7. 2003).

programa, imela pa je skupen glavni cilj: uničiti vse, kar je bilo zgrajeno v peronizmu, in prepovedati vse, kar bi bilo povezano z njim.

4. SANTA EVITA

4.1 BIOGRAFIJA IN POLITIČNA VLOGA MARIE EVE DUARTE DE PERON

Ideologija ni nikoli le instrumentalne narave, ni le sredstvo za prepričevanje ali celo varanje nekoga. V njej žive tudi glasniki sami (Althusser v Kerševan 1975, 68). Zato je pomembna tako vloga nosilcev kot tudi vloga vseh ostalih subjektov, ki so soudeleženi pri oblikovanju ideologije in si v tej dvojni simbiozi drug drugemu podeljujejo legitimnost (Velikonja 1994, 156). Poleg Perona je za glasnika peronizma veljala tudi Eva Peron.

Eva Maria Duarte de Peron se je rodila 7. 5. 1919 v manjši vasici province Buenos Aires, imenovani Los Toldos. Bila je nezakonska hči Juane Ibaraguen in Juana Duarte. Kasneje se je skupaj z družino preselila v Junin, kjer je obiskovala šolo in se kmalu odločila, da bo svojo kariero nadaljevala kot igralka v Buenos Airesu. Njene igralske vloge so bile majhne, zato je kasneje začela delati tudi kot bralka radijskih telenovel. Leta 1944 je na dobrodelni prireditvi spoznala generala Perona. Postala sta ljubimca in se poročila oktobra leta 1945.

Ko je Peron leta 1946 prišel na oblast, je Eva poleg običajnih nalog prve dame države, prevzela tudi del nalog, ki bi sicer po pričakovanjih morale pripadati Peronu. Začela se je politično udeleževati v vladnih poslih, na politični ravni sodelovati s Peronom in mu s tem zagotovila veliko večjo podporo množic, kot bi jo imel sicer. Kljub temu, da ni imela formalne funkcije na oblasti, je bila njena vloga pri Peronovem vladanju ključnega pomena in je bila tako rekoč njegova »desna roka«.

Štiri glavne politične funkcije, ki jih je opravljala so bile:

1. Socialna pomoč revnim in brezposelnim preko Fundacije Eva Peron, ki je delovala kot nekakšno Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter še zdravstvo. Ustanovljena je bila leta 1948 z začetnim kapitalom, ki je znašal 10.000 pesov, do leta 1955 pa je sklad narasel že na 2.900 000 pesov.

Največ pomoči je fundacija prejela od sindikatov po državi in donacij ob različnih prireditvah. Ta denar je bil porabljen za gradnjo novih šol, počitniških domov, sirotišnic, bolnišnic, klinik, domov za ostarele ter za finančno in materialno pomoč vsem revnim v Argentini ⁷ (glej sliko 4.6);

2. Posredniška vloga med ljudstvom in Peronom. Vseskozi je bil njen glavni cilj »služiti Peronu in peronizmu«, zato so bila tudi njena politična dejanja vedno v skladu s peronizmom;
3. Vključevanje žensk v politiko in borba za pravice žensk. Bila je prva ženska v Argentini na tako visokem političnem položaju in njeno politično udejstvovanje je povzročilo večje zanimanje žensk za politiko. Evita se je borila za večje pravice žensk in leta 1949 dosegla, da so ženske dobile volilno pravico. Istega leta je nato ustanovila še prvo žensko stranko imenovano Ženska peronistična stranka («Partido Justicialista Femenino»), kjer ni širila le peronističnih idej, temveč skrbela tudi za večjo samostojnost žensk. Učila jih je pisati in brati, plesati tradicionalne plese, kulinarčnih spretnosti, zdravstvene nege ter drugih domačih opravil;
4. Nadzor nad mediji. Postala je glavna nadzornica medijev in ljudstva. Lahko bi rekli, da je predstavljala »Peronove oči in ušesa«, saj je imela prek različnih institucij in oseb precej velik nadzor nad političnim dogajanjem v državi.¹⁸

26. 7. 1951 je Evita umrla za rakom na maternici in njeno truplo je bilo takoj zatem balzamirano, da bi njena podoba čim dlje ostala ohranjena v spominu ljudi. Tri leta je bilo nato truplo razstavljeno v prostorih Generalne delavske zbornice (v nadaljevanju CGT), leta 1955 pa je na oblast prišla opozicija. Peron je bil izgnan, opozicija pa se je želela trupla neopazno znebiti, saj je predstavljalo simbol peronizma, ideologije, ki jo le le-ta najbolj sovražila in prezirala. Truplo je prevzela vojska, ga nekaj časa skrivala po raznih mestih in vaseh v Argentini, nato pa ga leta 1959 pod lažnim imenom prepeljala v Italijo, kjer je ostalo pokopano na pokopališču v Milanu vse do leta 1971. Dvanajst let kasneje je diktator general Lanusse dovolil truplo poiskati in ga prepeljati v Madrid, od tam pa leta 1973 v

¹⁸ Podatki o politični vlogi Evite dostopni na medmrežju:
<http://www.me.gov.si/efeme/evaperon/fundacion.html> (20. 8. 2003).

Buenos Aires. Od takrat je pokopana na pokopališču La Recoleta v Buenos Airesu.¹⁹ (glej sliko 4.7)

4.2 STRUKTURA MITA O EVITI

Mit o Eviti, ki se je oblikoval že v času njenega življenja ter se spreminjal in ohranil tudi po njeni smrti, danes za mnoge Argentinec še vedno ni pozabljen. Kot pravi Cassirer (1946, 32), za osebo, ki je pod vplivom mita, zunanji svet ne obstaja, saj direktna vsebina mita tako izpolnjuje njegovo zavest, da poleg mita ne more obstajati nič drugega. Ali rečeno drugače:

» Mit se totalizira v celotnem družbenem prostoru in prežema vse sfere družbenega delovanja. Tako v družbi ni niti enega prostora, kjer ne bi bilo bodisi posrednega bodisi neposrednega vpliva mita. Zato ni mogoče živeti poleg mita, ampak le z njim ali proti njemu.« (Slavujević 1986, 33)

Posledica tega je nastanek pozitivnega mita, ki pa ga vedno nujno spremlja tudi negativni mit, glede na to, kaj pomeni vsakemu posamezniku. Vmesna stopnja ne obstaja, obstaja le črno in belo, dobro in zlo. Zato lahko v obdobju Peronovega in Evitinega vladanja govorimo o pozitivnem in negativnem mitu ali belem in črnem mitu o Eviti, kakor jih poimenuje Ortizova (1996, 514)

4.2.1 POPOLN VODITELJSKI PAR

Preden pa se lotim analize Evitine osebnosti, je potrebno pod drobnogled vzeti odnos med Evito in Peronom, saj sta bila oba vladarja, ki sta predstavljala enotno oblast, zato ju ni mogoče obravnavati ločeno.

Po Uletovi obstaja več vrst voditeljev in najbolj pogosto je razlikovanje med »odnosno naravnanimi« in »k nalogam usmerjenimi« voditelji. Prvi skrbijo za ohranjanje medsebojnih odnosov, pravičnost, emocionalno klimo, drugi pa bolj za opravljanje nalog in doseganje ciljev, ki si jih je skupina zastavila (Ule 1994, 239).

¹⁹ Biografija Evite po njeni smrti na medmrežju: [http:// www.reforma.com/elangel/articulo/192023](http://www.reforma.com/elangel/articulo/192023) (4. 11. 2002).

Največkrat sta ti dve vlogi združeni v eni sami osebi, enem voditelju, v primeru Evite in Perona pa sta ti dve vlogi porazdeljeni. Peron predstavlja drugi tip voditelja, ki je formalno izbrani vodja in skrbi, da vse poteka po načrtih, da vsak opravlja svoje naloge in dolžnosti. Ker je poleg tega vojaški general in izhaja iz višjega sloja, z množicami nima tako neposrednega stika kot Evita. Evita je tista, ki prevzame vlogo predstavnice ljudstva in njihovih interesov. Njena vloga je dajati psihološko oporo ljudstvu in izpolnjevati njihove želje in potrebe. Ker tudi sama izhaja iz nižjega sloja, se ji množice lažje približajo, jo razumejo in Evita je tista, ki skrbi za neposreden stik z njimi. Rešuje njihove probleme in kot je sama zapisala, predstavlja »most med narodom in Peronom«²⁰. Po njenih besedah je Peron tisti, ki ima pamet, ona pa tista, ki ima srce (Taylor 1979, 11).

Le Bon pravi, da je vodja pogosto prvi, ki je bil voden, ki je bil hipnotiziran od ideje, katere razglaševalec je postal. Zato je vsak velik vodja fanatik, ki z neverjetno lahkoto vzpodbudi množice (Le Bon v Ule 1994, 270). Evita v svoji avtobiografiji opisuje fanatike kot edine, ki se ne predajo in so za služenje svojemu narodu pripravljeni dati vse, tudi svoje življenje. Po njeni razlagi so fanatiki heroji, svetniki in mučeniki in tudi sama je fanatik, saj bi svoje življenje žrtvovala za svoje »uboge pare« (ime, s katerim Evita poimenjuje najnižji in najrevnejši sloj prebivalstva) in za Perona.²¹

Evita je Peronova največja oboževalka in njegov glavni propagandni aparat. Njune vloge pri vladanju dobro opisuje slogan, ki ga pogosto uporabljajo Argentinci: »Peron je strategija peronizma, Evita pa njegova ideologija.« (Taylor 1979, 11). Za strategijo torej poskrbi Peron, medtem ko ideologijo v smislu ideološkega mita razširja Evita. Na nek način Evita predstavlja Peronovo sredstvo za doseg cilja, za doseg podpore v nižjih slojih prebivalstva, do katerih sam ne bi mogel priti. Po drugi strani pa njene vloge ne moremo omejiti le na sredstvo, saj njena vloga pri vodenju ni nič manjša od Peronove. Vsak od njiju je prevzel določene naloge vodenja na način, da sta se dopolnjevala in tako ustvarila enotno oblast ali kot pravi Ortizova: »Evita in Peron sta bila kot dve strani istega kovanca. Tisti, ki je užalil Evito, je užalil Perona, ker je bila Evita Peron.« (Ortiz 1996, 264).

²⁰ Evitin govor za praznik dela 1. 5. 1952 dostopen na medmrežju: http://www.pjbonaerense.org.ar/peronismo/discursos_eva/1_5_52.htm (15. 9. 2003).

²¹ *Mi Mensaje* dostop na medmrežju: <http://www.acepweb.org.ar/formacionpolitica.htm> (7. 5. 2003).

Tako se pri perspektivah, ki jih navaja Velikonja (1996, 35), ne moremo omejiti le na enega od obeh voditeljev, saj se le te nanašajo na oba. Vsak od njiju je prevzel določene vloge in o vsakem si je ljudstvo ustvarilo svojo podobo. Skupaj predstavljata popolni vladajoči par in se komplementarno dopolnjujeta.

4.2.2 VLOGA UČITELJA IN IDEOLOGA

Tarde pravi, da moč vodij sloni na sugestiji. To je sposobnost podrejanja drugih ljudi, tako kot se učenci podrejajo svojemu učitelju (Tarde v Ule 1994, 271).

V primeru Evite in Perona je bil s te perspektive viden predvsem Peron, saj on predstavlja glavnega misleca in ideologa. Evita je pomembna predvsem zaradi svoje funkcije učiteljice. Ta vloga je bistvena za pridobivanje avtoritete in moči, kar poudarja tudi Velikonja (1996, 39). Ona je ljudem razlagala doktrino justicializma in peronizma ter poučevala mlade in predvsem ženske. Napisala je več knjig, med najpomembnejšimi Razlog mojega življenja (*»La razon de mi vida«*) in Moje sporočilo (*»Mi mensaje«*), ki sta bili tudi obvezno branje v osnovnih šolah (Ortiz 1996, 418). (glej sliko 4.8)

4.2.3 NOVA »CEZAR IN KLEOPATRA«

Skozi zgodovinsko perspektivo lahko opazimo, da so tako Perona kot Evito primerjali s številnimi znanimi zgodovinskimi osebami, ne le iz argentinske, temveč tudi iz svetovne zgodovine. Peron je primerjan z vrsto narodnih herojev, kot je bil Jose de San Martin, osvoboditelj Argentine izpod španske oblasti, med drugim pa tudi z znanimi osebnostmi iz zgodovine: Cezarjem, Machiavellijem, Napoleonom, Musollinijem (Ortiz 1996, 433).

Glede na to, da je bila Evita prva ženska, ki se je v Argentini uspela povzpeti tako visoko, je ni bilo mogoče primerjati z nobeno Argentinko, večkrat pa se pojavi primerjava z Ivano Orleansko, saj obe simbolizirata večni boj za pravičnost in svobodo revnih in obubožanih ter se borita za pravice žensk. Poleg tega se pogosto pojavlja tudi primerjava s Katarino Veliko, Isabelo Katoliško ali Kleopatrom

kot Cezarjevo oziroma v tem primeru Peronovo družico (Ortiz 1996, 477), v časopisih pa lahko najdemo celo primerjavo z Eleanor Roosevelt.²²

Po Freudu karizmatični vodja predstavlja hkrati pobožanstveno podobo očeta in sliko heroičnega posameznika, sina. Takega vidijo množice in kot tak vzbudi v ljudeh tako čustva ljubečega občudovanja kot tudi strah pred izbruhom strahot in nasilja (Freud 1987, 335). Začetnik nove ureditve zato pogosto pridobi naziv oče, saj ima v družbi podobno vlogo kot oče v družini (Velikonja 1996, 42). Peron kot začetnik peronizma postane »oče Argentine«, Evita pa kot njegova žena, ravno tako pomembna za zgodovino Argentine pridobi naziv »mati naroda«.²³

4.2.4 EVITINA OSEBNOST

Kljub temu da je nekoliko težje analizirati resnično osebnost nekega voditelja, bom na podlagi zbranih podatkov in preko psihoanalize poskušala odkriti vzroke in dejavnike, ki so prispevali k oblikovanju Evitine podobe, tako tiste, ki je bila vidna navzven in so jo poznale in ji verjele množice, kot tudi tiste druge, skrite pred množico.

4.2.4.1. OSEBNOST PO PSIHOANALIZI

Če se najprej osredotočimo na analizo osebnosti vodij po psihoanalizi, naj bi imele travme in konflikti iz otroštva pomemben vpliv na kasnejše življenje in občutke. Po Lasswellu (Lasswell v Pečjak 1995, 65) je voditeljeva politična dejavnost poskus eksternalizacije notranjih konfliktov oziroma nadomestek za prikrajšanja v zgodnjih letih življenja. Freud govori o »Onem« ali nezavednem, kjer se zbirajo vsa potlačena čustva in nagoni, ki so brezčasni in lahko izbruhnejo v vsakem obdobju našega življenja, saj nikoli ne izginejo in je njihova glavna želja priti v zavest (Freud 1987, 133). Mnogi avtorji, ki so analizirali osebnost Evite Peron, so odkrili podobno.

²² Intervju z Maryso Navarro v časopisu Clarin, objavljen tudi na medmrežju: <http://www.clarin.com/zona/2002/07/21/z-00501.htm> (28. 8. 2003).

²³ Več o primerjavah in mitu Evite lahko najdemo na medmrežju: <http://www.josefrig.tripod.com> (29. 9. 2002).

Dejstvo, da je Eva nezakonska hči, se je odražalo v stigmatiziranju in poniževanju in je močno vplivalo na osebnost Evite tudi kasneje. Od tod njeno strastno oboževanje Perona, ki je bil edini in prvi, ki jo je s poroko uradno priznal. Kot dokaz za to, lahko navedemo njene izjave iz intervjujev in knjig, v katerih pravi, da jo je Peron »ustvaril« (Ortiz 1996, 205).

Drugi velik vpliv na osebnost človeka imajo po Freudu starši, ki ne vplivajo le prek svoje osebne narave, temveč prenašajo tudi vpliv družinske, rasne in ljudske tradicije ter zahteve socialnega okolja, kateremu pripadajo. Ti vplivi se pri osebi kažejo v »Nadjazu«, ki predstavlja ideološki okvir in ideal »Jaza« v posamezniku, najbolj pa nanj vpliva oče s svojo avtoriteto (Freud 2000, 53). V primerih odsotnosti katerega izmed staršev, med katere lahko štejemo tudi Evitin primer, naj bi bil »Nadjaz« nejasen in manj spoznaven, posledica tega pa je narcizem. Izguba ljubezni in neuspeh povzročita pri posamezniku trajno okrnitev samozavesti, ki pogosto prispeva k občutku manjvrednosti, odvisnosti. V zavesti posameznik še vedno goji samoljubje in narcizem, v nezavednem pa ostaja šibak in manjvreden (Freud 1987, 258).

Zaradi pomanjkanja očetove avtoritete si Evita ni mogla izoblikovati »Nadjaza« tako jasno in večina raziskovalcev se zato strinja, da je vlogo očeta oziroma avtoritete in učitelja pri Eviti prevzel Peron. Poprejšen »Nadjaz« je bil nadomeščen z novim, ki je vseboval vse tiste vrednote, ki so najpomembnejše za Perona. Peron prevzame očetovsko vlogo in njegove zapovedi in prepovedi so v »Nadjazu« Evite še kako močne, saj je le-ta eden bistvenih predpogojev za oblikovanje religije. Sodba o lastni nezadostnosti, do katere pride Evitin »Jaz« v primerjavi z njenim »Nadjazom« namreč privede do ponižnega, religioznega občutja, na katerega se sklicuje hrepeneči vernik ali v našem primeru Evita (Freud 1987, 335). Še vedno jo, kakor je značilno za narcistične osebe, preganjajo podobe iz otroštva, kar se kaže v poudarjanju dogodkov iz svojega otroštva in mladosti, ki jih velikokrat omenja tudi v svojih govorih (Freud 1987, 33-63), po drugi strani pa ne izoblikuje podobe sebe kot najpomembnejše, najpametnejše in najbolj razumevajoče osebe, temveč prednost daje Peronu. Ona je vedno druga, najpomembnejši in najpametnejši ostaja njen »stvaritelj«, Peron.

4.2.4.2 MEDSEBOJNA IDENTIFIKACIJA

Pogosto pa to niso značilnosti, ki jih vidi in jim verjame ljudstvo. Po Freudu naj bi voditelj ljudem v množici vzbujal čustva oboževanja, vdanosti in strahu, zato mu slepo sledijo (Freud v Pečjak 1994,168). Po drugi strani pa, kot pravi Tarde, je vodja odvisen od ljudi in je njihovo ogledalo. Množica in voditelj se medsebojno identificirata (Tarde v Pečjak 1994, 164). Tako Pečjak govori o štirih vrstah identifikacije med ljudstvom in političnim vodjo (Pečjak 1994, 52) :

1. Razredna identifikacija, kjer se ljudstvo poistoveti z razredom, kateremu pripada in ga zagovarja vodja, kar je v primeru Evite delavski razred, razred revnih in obubožanih;
2. Strankarska identifikacija, ki povzroči, da ljudstvo ali vsaj večina pripada enaki stranki kot vodja. V Evitinem primeru gre za močno identifikacijo s peronistično stranko, katere goreča pripadnica je Evita.
3. Religiozna identifikacija. Krščanstvo Evita v svojih knjigah primerja s peronizmom in doktrino justicializma: »Krščanstvo bo zavladovalo, ko bo zavladovala ljubezen med ljudmi in narodi, toda ljubezen bo prišla le, ko bodo ljudje in narodi peronisti.«²⁴ Evita poudarja krščansko religijo kot edino pravo vero, kakor je tudi peronizem edina prava ideologija, v katero je potrebno verjeti. Na podlagi tega cerkev v Argentini pridobi še večji pomen, kot ga je imela prej;
4. Nacionalna identifikacija. Evita je tradicionalna argentinska ženska in mnoge Argentine se identificirajo z njo ravno zaradi njene tradicionalnosti, poudarjanja argentinske nacionalnosti ter spoštovanja kulture in običajev.

Poleg tega k lažji komunikaciji in identificiranju z Evito veliko pripomore tudi njen jezik, ki je preprost in razumljiv, zaradi česar jo ljudje lažje razumejo. Posebno velik je njen vpliv med mladimi in ženskami. Vsa mlada dekleta ji želijo biti podobna, si belijo lase, se enako oblačijo in imajo enake pričeske. Predstavlja jim vzornico, s katero se poskušajo identificirati. (Eloy Martinez 1997, 61)

²⁴ *Mi Mensaje* dostopen na medmrežju: <http://www.acepweb.org.ar/formacionpolitica.htm> (7. 5. 2003).

4.2.4.3 "DUHOVNA VODITELJICA NARODA"

Naslednja lastnost, ki jo množice pripisujejo vodji, so neomejene duhovne in organizacijske sposobnosti, ki se kažejo v nadimkih in nazivih (Velikonja 1996, 43). Evita si pridobi naziv »duhovna voditeljica naroda«. Ta nadimek je po njeni smrti tudi formalno sprejet v kongresu kot uradna funkcija Eve Peron. Zaradi njenih dejanj je v mnogih knjigah in esejih primerjana z Robinom Hoodom, ki je jemal denar bogatim in ga podarjal revnim (Eloy Martinez 1997, 161). Tudi na fotografijah je vedno prikazana kot duhovno nad vsemi ostalimi. Čeprav je vedno med ljudmi, se z njimi rokuje, jih pozdravlja, je vedno nekoliko odmaknjena, višja ali drugače osvetljena, zaradi česar postane bolj čudežna, mistična. (glej sliko 4.9) Po eni strani pripada ljudstvu, se z njim poistoveti, po drugi strani pa je nekaj več.

Ljudje so jo večkrat primerjali tudi s pravljimi bitji kot je dobra vila ali Pepelka, ki se je iz revnega dekleta s pomočjo princa spremenila v prelepo, bogato princesko (Eloy Martinez 1997, 176). K tej podobi je veliko pripomogla njena preteklost, revna družina, iz katere je izhajala, njena preprostost in podeželsko življenje.

4.2.4.4 EVITA KOT USODA ARGENTINE

Še ena značilnost voditelja je njegovo zavračanje dotedanjega političnega sistema, ukinjanje politike in vseh oblastnih institucij, saj je pomemben le neposreden stik med vodjo in ljudstvom. Posledica tega je pogosto poistovetenje politike z voditeljem, z njegovo usodo (Velikonja 1996, 45).

Evitina usoda predstavlja usodo Argentine, še posebej po njeni smrti. Kot razlaga Eloy Martinez, je » Argentina truplo balzamirane ženske«. Balzamirano Evitino truplo je tisto, ki se ne spreminja, ostaja vedno enako, povezano s preteklostjo in brez prihodnosti. Taka naj bi bila po mnenju Eloy Martineza tudi usoda Argentine, ki je ujeta v truplu, v preteklosti, iz katere nima izhoda, ne more se pomakniti v sedanost ali prihodnost.²⁵ Pri Eviti »ne gre za truplo ženske,

²⁵ Intervju s T. Eloy Martinezom v časopisu La Jornada, dostopen na medmrežju: <http://www.jornada.unam.mx/1997/oct97/971019/eloy.html> (21. 6. 2002).

ampak za usodo Argentine. Ali za oboje, kar je za marsikoga eno in isto. » (Eloy Martinez 1997, 28)

4.2.4.5 IME VODITELJA

Pomemben dejavnik je tudi voditeljevo ime. Posedovanje imena je za vodje najjasnejši znak, da imajo velik vpliv na množico. Ime daje občutek gotovosti, ustvarja slavo in nesmrtnost (Tarde v Ule 1994, 272). Ime mora biti zaradi pomembnosti vidno povsod. Zato obstajajo v Argentini ulice Evite, četrti so poimenovane po njej (npr. *Avenida Eva Peron*, *Mesto Evite*), fundacije (*Fundacija Eva Peron*), bolnišnice, šole, sirotišnice in počitniški domovi, ki jih je ustanovila Evita (*Hospital de Niños Eva Peron*, *Centro Sanitario Eva Peron*). (glej sliko 4.10) Peron ji je po smrti na glavnem trgu Plaza de Mayo v Buenos Airesu želel zgraditi spomenik, ki bi bil po nekaterih podatkih večji od Kipa svobode, vendar so mu to preprečili antiperonisti (Eloy Martinez 1997, 169).

4.2.5 RELIGIOZNA NAVEZAVA

Na splošno velja, da so nove ideološke oblike na različne načine povezane z religijo. Včasih jih povežejo glasniki sami, ali pa predstavniki tradicionalnih religij. Kerševan (1975:191) jih poimenuje ideologije s specifično religiozno prakso, ki imajo poseben religiozni učinek. To pa so lahko tudi nacionalne ideologije, kot jo imamo v našem primeru (Ibid). Tako kot religija razpolaga z religiozno simboliko in ravnanjem, razpolaga tudi ideologija peronizma z izdelanim simbolnim sistemom: simboli, grbi, zastavami, rituali, prazniki in narodnimi heroji. (glej sliko 4.11)

Glasnika peronizma kot »nove vere« sta bila Peron, še bolj pa Evita, ki je v žrtvovanju za peronizem videla najvišjo obliko religije. V svoji knjigi *Moje sporočilo* je pisala o podobnostih med peronizmom in krščanstvom, in Perona kot ustanovitelja peronizma posredno primerjala z bogom, ustanoviteljem krščanske vere. Ta primerjava je njo kot posrednico med ljudstvom in Peronom postavila v vlogo Marije. Tako kot je Marija predstavljala vez med bogom in navadnimi smrtniki, je Evita povezovala ljudstvo s Peronom. Opravljala je vlogo posrednice in mučenice, ki vse dela v korist Perona in ljudstva. Bila je dobrotnica, ki pomaga

ljudem in opravičuje njihove grehe pred Peronom ter jih za njihovo zvestobo ustrezno nagradi, tako kot Marija pred Bogom opravičuje grehe navadnih smrtnikov.²⁶

To dokazujejo tudi njena dejanja. Pred poroko s Peronom je spremenila ime. Prvotno ime Eva Maria je zamenjala in dala na prvo mesto ime svetnice Marije in šele nato ime prve grešnice Eve (Ortiz 1996, 217). Tik pred smrtjo je opisovala, da sta jo njena bolezen in bolečina približala Bogu. Poleg tega so tu še slike in podobe Evite s svetniškim sijem ali Evite kot svetnice, še posebej pa se ta podoba izrazi po njeni smrti. Takrat je Evita postala »svetnica«, »rešiteljica naroda«, »zaščitnica delavcev in revnih«. (glej sliko 4.12 in 4.13)

Evita v večini govorov poudarja vlogo mučenice in se prikaže kot ženska, ki se je žrtvovala za ljudstvo, žrtev, ki je celo življenje trpela, vendar za pravo stvar - za Perona in ljudstvo. S smrtjo doživi neke vrste očiščenje in se prelevi v vzornika in garanta prihodnje blaginje (Velikonja 1996, 89).

Po besedah Pavlovića (1987, 17) je žrtev predreligiozno delo. Prava religija se začne šele potem, ko je žrtev shranjena, torej naj bi se religiozna praksa v Evitinem primeru začela šele po njeni smrti. Spet Kerševan pravi (1975, 217), da žrtvovanje pri ljudeh vzbudi različne vrste občutkov, med katerimi je pomemben zlasti občutek krivde in težnja po odkupnini, ki jo morajo živi plačati za mir pred mrtvimi zaradi premajhne pozornosti do pokojnega v času življenja. Evita je v ljudeh vzbudila velik občutek krivde, saj je bila v njihovih očeh edina zaslužna za izboljšanje njihovega položaja. V ta namen so ji mnogi že pred smrtjo posvečali molitve in se žrtvovali zanjo, da bi se ji tako bodisi oddolžili ali podaljšali njeno življenje. O tem pričajo tudi primeri žrtvovanja, med katerimi naj omenim le dva:

1. Primer »Lepe Eveline«, ki je 25. 3. 1951 začela 22 dni trajajočo gladovno stavko »z mislijo, da postane Evita podpredsednica«;
2. Rekord, ki sta ga v Evitino čast postavila Blanca Lidia in Luis Angel Carriza v hoji po kolenih okoli Plaza de Mayo, ki je trajala od 5.45 do 10.30 »za zdravje Eve Peron.« (Eloy Martinez 1997, 63).

Po njeni smrti je religioznost prišla še bolj do izraza. Molitve zanjo so bile pogosto prirejene in spremenjene, večkrat se je namesto imena Marija pojavljalo ime Evita. Ljudje so v svojih molitvah molili Eviti. Npr. : »Bog naj te reši, Maria Eva,

²⁶ Več podatkov o religioznem pomenu mita Evite na medmrežju: <http://www.josefrig.tripod.com/apoteosis.htm> (29. 9. 2002).

milosti božja (...)»²⁷ Eviti so ob in po smrti pripisovali številne čudeže in leta 1952 poslali papežu več kot 40 000 prošenj, naj jo posveti. Kljub temu da njihova prošnja ni bila uslišana, ljudje niso nehali verjeti vanjo (Eloy Martinez 1997, 55). Truplo, ki je bilo balzamirano, je postalo sakralizirano, sveto za vse delavce in revne, ki jim je Evita pomagala, ali tistim, ki so vanjo verjeli. Sakralizirati nek objekt pomeni narediti ga za manifestacijo drugega sveta, izvzeti ga iz človeških rok, ga narediti za nerazpoložljivega in hkrati veliko bolj pomembnega (Kerševan 1975, 161).

Vodja po Kerševanu sicer ne more biti objekt religiozne prakse, ki bi odprl vrata v drugi svet. Namesto tega se uporabljajo druge tehnike, kot so ceremoniali, rituali, simboli, ki postanejo izraz ideje naroda kot nečesa, kar je izrazljivo le prek njih. Simboli in ceremoniali postanejo sveti. Do leta 1955 je bilo Evitino truplo razstavljeno v posebnem prostoru CGT, kjer je bil urejen oltar, ki je postal simbol peronizma in kamor so ljudje hodili izkazovat spoštovanje in pripadnost ter darovali zlasti rože, vence, molili in truplu zaupali svoje želje in potrebe (Eloy Martinez 1997, 18). (glej sliko 4.14)

Ta dejanja so povezana z drugim občutkom, ki ga žrtev po Kerševanu vzbudi v ljudeh, z občutkom nadaljevanja življenja. Smrt po tej razlagi dobi popoln smisel, saj posameznik »žrtvuje« svoje življenje za idejo. Ker je mučenik verjel v to idejo in se je ljudstvo z njim identificiralo, zdaj postane ideja tista, v kateri se mučenikovo življenje nadaljuje (Kerševan 1975, 218). Evita simbolizira peronizem zato je potrebno to ideologijo širiti naprej, saj predstavlja največjo Evitino željo, in dokler se bo nadaljeval peronizem, bo živela tudi ona.

4.2.6 OPOZICIJSKI MIT

Istočasno s pozitivnim mitom pa se je oblikoval tudi negativni mit, ki ga je na podlagi svojega pogleda na svet in svojih prepričanj ustvarila opozicija. Po Aronoffu tako režim kot opozicija uporabljata mitske koncepte z namenom, da bi

²⁷ Več podatkov o religioznosti in primerjavi Evite z Marijo najdemo na medmrežju: <http://www.josefrig.tripod.com/apoteosis.htm> (29. 9. 2002).

vzpostavila določen red v naravno kaotičnem stanju družbe. Ker pa so cilji vsake strani drugačni, se razlikujejo tudi definicije resničnosti, izražene prek mita.²⁸

Negativni mit je bil osnovan na sovraštvu elit in vojske proti revni in nepomembni ženski, ki je prišla na oblast in postala najbolj priljubljena oseba v Argentini. In tako kot je bil pozitiven mit osnovan na primerjavi z vsemi pozitivnimi osebnostmi argentinske ali svetovne zgodovine, je negativni mit o Eviti iskal nasprotne, negativne osebnosti in značilnosti. Eloy Martinez opisuje, kakšen je bil mit elit in vojske:

»Argentinci, ki so se imeli za varuhe civilizacije so v Eviti videli obsceno vstajenje barbarstva. Indijance, na ples nore črnice, klateže, lopove, zvodnike, neukrotljive gavče in vlačuge. Nenadni nastop Eve Duarte je uničil pastelno sliko kultivirane Argentine.«(Eloy Martinez 1997, 58)

Evita jim predstavlja tisto stran Argentine, ki je ne priznavajo in nočejo videti. Ta mit izhaja še iz enega tradicionalnih mitov, opisanih v drugem delu naloge, kjer je na eni strani barbarstvo in Latinska Amerika, s katero se identificira nižji sloj prebivalstva, in na drugi strani civilizacija in evropska Argentina, h kateri stremijo elite. Evita je v nasprotju s tem mitom civilizirane, kulturne in napredne Argentine, saj zagovarja tradicijo in ni izobrazena in kultivirana kot elita. Zato vzporedno z njo postavljajo gavče, Indijance in sloj prebivalstva s podobnimi značilnostmi, kot jih vidijo pri Eviti.

Še posebno ta mit pride v ospredje po njeni smrti in padcu Peronovega režima leta 1955. Takrat opozicija prepove vse, kar je povezano s prejšnjim režimom. Prepovedano je bilo javno poveljevat Perona in Evito, razstavljeni njuna portreta, se spominjati, da sta sploh kdaj obstajala. Njuni imeni se nista smeli uporabljati, lahko so se uporabljali le nadomestni izrazi, kot so »bivši predsednik«, »tiran« za Perona in »ta ženska«, »pocestnica«, »oseba« ali kar »cipa« za Evito. Opozicija je zrušila vse, kar sta zgradila Peron in Evita, preimenovala je bolnišnice, šole, zavode, ki so bili poimenovani po Eviti ali Peronu in porušila tudi kip, ki so ga peronisti začeli graditi v čast Eviti takoj po njeni smrti (Eloy Martinez 1997, 140).

Evitino truplo je zanje predstavljal poseben, politični problem, saj je postalo simbol peronizma in ga je opozicija želela uničiti ter tako ljudi prisiliti, da bi pozabili

²⁸ Več podatkov o definiciji opozicijskih mitov najdemo na medmrežju: <http://xroads.virginia.edu/~drbr2/halpern.html> (14. 11. 2002).

nanjo. Trupla zato niso želeli javno pokopati, temveč so ga skrivaj prenašali iz kraja v kraj ter ga dokončno skrivaj in pod lažnim imenom pokopali v Milanu. Šele naslednja oblast, ki je bila nekoliko manj nastrojena proti Peronu, je truplo dovolila odkopati in ga prenesti v Argentino.

5. EVITA DANES

5.1 MITI O EVITI PO LETU 1955

Mit ni nikoli končana resnica. Je odprt in dinamičen in se spreminja v skladu z realnostjo in aktualnim sistemom verovanj. Predstavlja odprto možnost, ki zahteva od novih generacij sprotno osmišljevanje, dopolnjevanje. V to nenehno dopolnjevanje mita pa se vmeša aktualna ideologija, interes zdajšnjosti. Rečeno drugače: »Politični sistem se spreminja, obredje ostaja.« Tako miti vedno lahko legitimirajo obstoječo oblast, le če so povezani v pravi kontekst ali znova oživiljeni. Pri tem pa jim mnogokrat pomagajo tudi simboli, himne, zastave, grbi, spomeniki, obredi in prazniki, ki posameznikom zopet dajo občutek skupnosti (Velikonja 1996, 89). Podobno velja tudi za Evitin primer. Evita, ki je postala simbol peronizma, je hkrati vplivala tudi na naslednjo ureditev države, ki je bila izrazito antiperonistična.

Kasneje so se na podlagi aktualne oblasti izoblikovali tudi drugačni miti. Eden takih se je pojavil v šestdesetih letih z naslednjo generacijo peronistov, ki so se združili pod mladinskim gibanjem, imenovanim Peronistična mladina (»Juventud Peronista«). Ti so ideologijo peronizma prilagodili tedanjim razmeram v državi. Bili so radikalna leva stranka in so sledili predvsem tistemu delu ideologije, ki je govorila o spremembah, radikalizmu. Naslednji mit, ki se je izoblikoval, je bil torej komunistični, rdeči mit, kot ga poimenuje Ortizova (1996, 515).

Hkrati pa se istočasno pojavi tudi druga revolucionarna, gverilska skupina, imenovana »Montoneros«. To so sestavljali mladi iz višjega sloja bogate buržoazije, katerih starši so bili največji nasprotniki Evite. Pripadali so ultradesničarski radikalni stranki ter si za svoj simbol izbrali Evito. »Če bi Evita živel, bi bila montonera«, so razglašali »Montoneros« (Ortiz 1996, 517). V njej so

našli revolucionaren duh, ki ga pri Peronu niso uspeli najti. Z njo so delili enako gorečnost, ljubezen do samožrtvovanja in smrti ter po drugi strani enak duh Robina Hooda, ki je jemal denar bogatim in ga delil med revne. Zanje je Evitino truplo predstavljalo pomemben simbol, zato so želeli, da je pokopana v Buenos Airesu z vsemi častmi, ki ji pripadajo (Ortiz 1996, 517). Te revolucionarne skupine so delovale ilegalno in kmalu omogočile Peronu vrnitev v domovino ter tudi ponoven vzpon na oblast na volitvah leta 1974. Istočasno je bilo v Argentino prepeljano tudi Evitino truplo, ki ga je predsednik Lanusse dovolil odkopati in prenesti v Buenos Aires.

Konec sedemdesetih let, ko se oblikujejo ženska gibanja in feminizem, feministke izoblikujejo še eno različico mita. Po eni strani je bila Evita v svojih pogledih glede pravic žensk precej tradicionalna in je zagovarjala tradicionalne vrednote, med drugim tudi podrejenost žene možu, na kar kaže njen odnos s Peronom. Po drugi strani pa je bila prva ženska, ki je v argentinski politični areni odigrala pomembno vlogo, se borila za pravice žensk, jim leta 1949 zagotovila volilno pravico in tako vključila ženske v politično odločanje v državi. Leto zatem je ustanovila prvo žensko stranko v Argentini, Žensko peronistično stranko (»Partido Justicialista Femenino«). Zato so jo mnoge feministke opevale kot začetnico boja za ženske pravice in jo uporabile za svoj simbol.²⁹

5.2 NOVODOBNI »CAUDILLOS«- PRIMER CARLOSA MENEMA

Če primerjamo zdajšnje politično stanje latinskoameriških in evropskih držav, ugotovimo eno bistvenih razlik, ki je vplivala in še vedno vpliva na ekonomski in družbeni razvoj Latinske Amerike. To sta način in strategija, ki ju politiki uporabljajo pri svojem vladanju. Kljub temu da so do določene stopnje te strategije enake evropskim, se v Evropi večinoma kažejo na precej milejši način ali pa sploh ne, medtem ko se zelo izrazito pojavljajo v vseh latinskoameriških državah.

Lahko bi rekli, da se pri svojem vladanju te države kljub demokratično zasnovanim ustavam še danes poslužujejo dveh glavnih konceptov. Prvi je že dobro znani populizem, ki ga do neke mere uporabljajo vsi politični liderji sveta, še

²⁹ Več o simbolizmu, ki ga ima Evita za vse ženske ter feministična gibanja na medmrežju: <http://www.rebellion.org/mujer/030822.vitale.com> (14. 8. 2003).

zlasti pa velja za latinskoameriški prostor, drugi pa je kasnejši neoliberalizem, ki je posledica nove ekonomske politike s ciljem izboljšanja kritičnega gospodarskega stanja, ki se pojavi v osemdesetih letih.

V Argentini je vse od leta 1989 pa do 1999 vladal Carlos Menem kot dvakrat izvoljeni predsednik države, in kot bomo ugotovili, tudi on pri svojem vladanju uporablja oba omenjena koncepta vladanja.

5.2.1 MENEMOV VZPON

Carlos Saul Menem je eden izmed zadnjih argentinskih predsednikov in je pomembno vplival na razvoj politike ter Evitin mit v današnji družbi. Svojo politično kariero je začel že leta 1957, ko je ustanovil revolucionarno skupino Peronistična mladina, ki je podpirala Peronovo politiko, sprva nezakonito in previdno, nato pa vse glasneje in leta 1974 skupaj z ostalimi skupinami omogočila Peronu ponoven vzpon na oblast. Že pred tem je Menem postal predsednik peronistične stranke PJ v rodnem mestu La Rioja. Na volitvah leta 1973, kjer je peronizem prvič po letu 1955 legalno sodeloval preko stranke FREJULI («Frente Justicialista de Liberacion»), je Menem dobil mesto guvernerja province La Rioja. Že dve leti kasneje pa je bil zaradi državnega udara odstavljen in zaprt do leta 1978. Po padcu diktature leta 1983 je ponovno začel politično delovati in bil leta 1983 zopet izvoljen za guvernerja La Rioje.

Sredi osemdesetih let je bila PJ razdeljena v dve skupini. Prva je bila konzervativno usmerjena in se je opirala na bolj tradicionalne vrednote peronizma, druga pa je bila radikalnejša, sestavljena iz mladih, vedno uspešnejših politikov, ki so želeli stranko in njeno politiko nekoliko obnoviti. Med slednjimi je imel pomembno mesto tudi Menem. Kmalu sta se ti dve skupini uspeli povezati in se združili v najmočnejšo stranko države. Menem je postal predsednik Nacionalnega združenja PJ, leta 1989 pa je kot kandidat koalicije PJ zmagal na predsedniških volitvah in postal prvič po daljšem času demokratično izvoljeni predsednik.³⁰

³⁰ Življenjepis Carlosa Menema dostopen na medmrežju:
<http://www.cidob.es/bios/castellano/lideres/m-009.htm> (28. 8. 2003).

5.2.2 MENEMOVO VLADANJE

Pred prihodom na oblast je bil Carlos Menem član populistične delavske stranke, ki je pospeševala protekcionizem in državno intervencijo, vendar je kmalu po prihodu na oblast ekonomsko politiko zaradi gospodarske recesije usmeril na neoliberalistične reforme in spremenil svojo politiko (Gibson 1997, 340).

Klasične interesne skupine in dejavniki, kot so cerkev, sindikati in vojska, ki so od nekdaj imeli pomembno vlogo pri odločanju, so pod Menemom izgubile svojo moč. Tudi politične stranke so takrat dobile drugačno vlogo in delovale bistveno bolj neodvisno in samostojno kot v prejšnjih režimih, vključno z vlogo opozicije, ki se je povečala. Postopno je prišlo do nevtralizacije političnih strank.

Vendar pa je kljub vsemu oblast še vedno ostajala centralizirana in skoncentrirana v izvršni veji oblasti, kjer je imel najpomembnejšo vlogo predsednik. Predsednik je imel veliko večjo moč kot kongres ali sodna veja oblasti, zato kljub vsem reformam lahko rečemo, da institucionalne oblike zagotavljanja javnih interesov prek političnih strank in interesnih skupin v politični areni v času Menema niso delovale, saj kongres skoraj ni odločal o ničemer. Menem je imel kot predsednik vedno glavno besedo, še vedno pa je ohranjal tudi neposreden stik z množicami, zato mnogi analitiki trdijo, da je nadaljeval s populističnimi strategijami, s katerimi je začel že Peron.³¹

5.2.2.1 POPULIZEM

V Argentini ima torej pri zakonodajnem odločanju glavno vlogo predsednik, ki na legalen ali nelegalen način vsiljuje svoje predloge zakonov. Strategija, ki jo pri tem uporabi, je odvisna od podpore znotraj kongresa, sicer pa predsednik uporablja tudi patronažo in podkupovanje (Roberts 1995, 91). Populistični voditelji nimajo natančno opredeljene ideologije, po kateri bi se ravnali, saj jo spreminjajo glede na stopnjo podpore. Glavni cilj je čim večja podpora znotraj kongresa ter podpora nižjega sloja izkoriščanih.

³¹ Več podatkov o Menemovem vladanju ter primerjavi Perona in Menema najdemo tudi na medmrežju: http://www.tau.ac.il/eial/IX_2/arias.html (28. 8. 2003).

Pomembno vlogo pri podpori Menema so kljub zmanjševanju vpliva političnih strank in interesnih skupin imeli sindikati, na katerih je gradil podporo z različnimi strategijami, kot so selektivni dvig plač, politične zveze in podeljevanje privilegijev.

Populizem je za Menema značilen zlasti v prvem obdobju vladanja, saj je kasneje nekaj svojih obljub bistveno spremenil ali jih ni upošteval. Obljubljal je odpravo davkov za delavce, podporo cerkvi pri izobraževanju in šolskem sistemu, uvedbo Ministrstva za gospodarstvo, povečanje plač sindikalistom (Diaz 1988, 231), ko pa je prišel na oblast, je vse te reforme zamenjal z neoliberalizmom, ki je temeljil na popolnoma nasprotnih strategijah. Menem je populistične strategije poskušal vključiti in združiti z neoliberalnimi: poleg privatizacije, ki jo je uvedel, je hkrati zagotovil še ustrezne socialne programe za lajšanje socialnih problemov, ki jih je le ta povzročila, reorganiziral je trg dela in sindikatom postopno manjšal vlogo, podporo pa si je zagotovil na drug način: s klientelizmom in patronažo (Gibson 1997, 345-347).

5.2.2.2 NEOLIBERALIZEM

Neoliberalizem je bila druga Menemova strategija vladanja ali koncept, ki je bil sicer v nasprotju s tradicionalnim peronizmom in je vplival zlasti na ekonomijo in trg dela, posledično pa tudi na socialne in ostale politične spremembe.

Neoliberalistični program (ali drugače imenovan Washingtonski konsenz) je skupek ekonomskih in političnih idej, ki jih podpirajo vladajoče ekonomske in politične institucije razvitih industrijskih držav ter mednarodnih finančnih ustanov. Glavni cilj neoliberalizma je odprt trg, ki bi omogočil povečanje sodelovanja med državami Latinske Amerike z drugimi svetovnimi regijami in obenem povečanje investicij mednarodnih finančnih ustanov v te regije (Kovačič Peršin, 1996:51).

Temeljne neoliberalne reforme so usmerjene v:

1. fiskalni management z zmanjšanjem proračunskega deficita in neodvisno centralno banko,
2. privatizacijo državnih podjetij, ki državi prinese več denarja (pri tem so pomembna tudi regulatorna telesa, ki bi zagotovila, da v posameznih regijah ne bi prišlo do monopola),
3. restrukturiranje delavskega trga s povečanjem moči delodajalcev in

- zmanjšanjem moči sindikatov, kar povzroči večjo fleksibilnost,
4. trgovinsko reformo z navzven obrnjeno ekonomijo in bolj kompetitivnim privatnim sektorjem ter s trgovinsko liberalizacijo, ki promovira izvoz in zmanjšuje uvoz,
 5. finančno reformo, ki zmanjšuje vpliv vladne intervencije ter stremi k svobodnemu trgu,
 6. makroekonomsko stabilizacijo,
 7. kompenzatorno socialno politiko.

Na splošno te reforme pomenijo liberalizacijo in zmanjšanje vloge države v gospodarstvu, razpršitev politične moči in pasivnost države v ekonomiji, hkrati pa odpiranje ekonomije navzven, kar povzroči večjo kompetitivnost na svetovnem trgu in zagotovitev večjih investicij v podjetja znotraj države. Tu gre pravzaprav tudi za razbremenitev države in prenos odgovornosti za delovanje gospodarstva v ekonomsko sfero in tržišče (Kovačič Peršin 1996, 26-28).

Poleg tega koncept neoliberalizma vključuje tudi socialno politiko s tako imenovanimi kompenzacijskimi programi, zasnovanimi za lajšanje učinkov gospodarskih sprememb, kar pomeni dodatno vladno trošenje v nerazvitih regijah. Posledice neoliberalističnih reform so namreč vsaj v fazi strukturiranja precej hude: poveča se stopnja revščine, večja se brezposelnost, zaradi zmanjšanega vpliva in pravic delavcev se zmanjša vloga sindikatov (Ibid, 81).

Ta program se v osnovi ne sklada s populizmom, saj se zaradi povečanja socialne fragmentacije, razlik med revnim in bogatim prebivalstvom poveča nezadovoljstvo nižjega sloja in hkrati tudi srednjega sloja, kar povzroči tudi zmanjšanje podpore predsedniku.

5.2.3 MENEM – »DRUGI PERON«

Kot lahko vidimo, je bila Menemova oblast zasnovana na precej podobnih konceptih kot Peronova. Čeprav so bile okoliščine precej drugačne in je Menem spremenil nekatere temeljne točke peronizma, so ga ljudje zlasti v prvem obdobju vladanja od 1989 do 1994 videli kot peronista.

Njuno primerjavo je Diaz (1988, 77) strnil v nekaj točkah:

1. Tako Menem kot Peron sta se naslanjala na nižje sloje in iskala oporo v revnejšem delu prebivalstva. Oba sta zagovarjala peronizem, justicializem, pravičnost in delavske pravice v skladu s peronizmom. Oba sta torej bila peronista.
2. Pri vodenju sta oba uporabljala populistične tehnike, obsojala dotedanje institucije in elite ter iskala osebni stik z množicami. Pri Peronu je sicer to vlogo prevzela Evita, še vedno pa se je v medijih in na različnih zborovanjih pojavljal in govoril tudi Peron. Ravno tako kot Evita, je tudi Menem strasten, goreč, emocionalni vodja in v nasprotju s Peronom ni vzvišen ali oddaljen;
3. Peron je bil mislec, ideolog, njegovi govori so bili polni metafor in zato velikokrat nerazumljivi za množice, medtem ko so Menemovi govori preprosti, razumljivi in bolj podobni Evitinim;
4. Tako kot je bil pragmatičen sam, je to tudi lastnost Menema, ki je vedno iskal kompromis in deloval v skladu z aktualnimi razmerami in hkrati v skladu s peronizmom. V opravičilu pri implementaciji neoliberalnih reform, je Menem poudarjal ravno to pragmatičnost kot glavno značilnost peronizma;
5. Peron bi lahko predstavljal tradicionalni mit gavča, samostojnega, neodvisnega, oddaljenega in divjega vladarja, medtem ko bi Menema lahko primerjali s Facundom, bolj človeškim, demokratičnim, civiliziranim vodjo.

Več avtorjev, ki so preučevali Menema oziroma t.i. menemizem je ugotovilo, da je menemizem nadaljevanje peronizma in njegova nadgradnja. Tudi sam Menem se sklicuje na Perona in v svojih govorih poudarja, da so vse reforme spremembe na oblasti izvedene v imenu Perona ali »ker bi v današnjih časih Peron storil enako« (Diaz 1988, 53). Proglasi se za Peronovega in Evitinega naslednika, govori o istih ciljih, kot sta govorila ona, uporablja iste fraze ter si na mitu o Eviti in Peronu gradi svojo lastno karizmo. Tudi na zborovanjih se pojavljajo plakati z napisi: »Peron, Evita in Menem!« (Diaz 1988, 50). (glej sliko 5.15)

5.3 EVITIN POMEN V DANAŠNJI ARGENTINSKI DRUŽBI

V fragmentiranih decentraliziranih družbah mitologija ne deluje enako kot v centraliziranih družbah in totalitarnih režimih. Ker ni več skupnega središča, ni poenotenja mita, ampak mit združuje le določen del družbe oziroma neko družbeno skupino. Zato v sodobni družbi sočasno obstaja več manjših mitov.

Poleg tega, kot pravi Slavujević (1986, 42), »moderne človek vedno teži k racionalnosti«. Zato se funkcija modernih političnih mitov razlikuje od starih zgodb in legend. Zdaj mit ni več utemeljen na nacionalnih osnovah, temveč na modernejših, aktualnih osnovah. Miti so bolj »prizemljeni« in taki, da se sodobni človek lahko identificira z njimi. Kljub temu da torej izginjajo stari miti, se na njihovem mestu že rojevajo drugi, izpopolnjeni. Velikonja (1994, 156) omenja dva sočasna procesa, ki se dogajata v moderni družbi: demitologizacijski, ki na temelju novih znanj in dejstev naznanja in razkrinkava stare mite, in manj očiten mitologizacijski diskurz ali novo politično religioznost, ki na osnovi teh istih znanj in dejstev širi nove mitske zgodbe.

5.3.1 VPLIV PERONIZMA IN PJ

Zanimiv podatek, ki priča o pomembnosti Perona in Evite današnji družbi, lahko najdemo v vzorcu predsedniških in strankarskih volitev v zadnjih letih. Argentinska ustava določa, da so predsedniške volitve neposredne, predsednik pa je voljen za dobo štirih let največ dvakrat zaporedoma. Kongres je sestavljen iz Predstavniškega doma, v katerem je 257 poslancev, in Senata, kjer je 72 senatorjev, dva iz vsake province in trije iz glavnega mesta Buenos Aires. Poslanci Predstavniškega doma so voljeni za dobo štirih let na neposrednih volitvah po proporcionalnem sistemu (Gisberth 1999, 40).

Vse od leta 1989 do 1999, v času vladanja Menema, je bila prevladujoča in večinska stranka kongresa PJ. Po letu 1999 se je stanje zaradi velike gospodarske in socialne krize³² nekoliko spremenilo in na oblast je prišel

³² Začetki gospodarske krize segajo že v leto 1994, ko predsednik Menem sprejme neoliberalni program in se pokažejo prve posledice privatizacije in odprtega gospodarstva. Če je prej vezava argentinskega pesa na dolar veljala za dejavnik stabilizacije, se zdaj to pokaže kot ovira v gospodarstvu, brezposelnost narašča, prav tako tudi javni in zunanji dolg. Odvisnost od mednarodnega trga je vedno večja, poveča se neenakost med sloji prebivalstva. Menem skuša

Fernando de la Rúa, pripadnik radikalne stranke UCR («Unión Civica Radical»), katere član je bil tudi sam, sicer pa že od leta 2001 lahko zopet opazimo vzpon PJ, ki je na delnih volitvah leta 2001 ponovno dobila večino, to je 37,4 odstotkov glasov in v Predstavnem domu zasedala kar 116 sedežev. Takrat je mesto predsednika za kratek čas zasedel peronist Adolfo Rodríguez Saa, vendar ga je že istega leta zamenjal Eduardo Duhalde, prav tako član PJ, ki je vladal do leta 2003. Leta 2003 so sledile prve zakonite volitve od leta 1999, na katerih so kar trije predsedniški kandidati pripadali peronistični stranki PJ: Carlos Menem, Adolfo Rodríguez Saa in Nestor Kirchner, ki je v drugem krogu tudi zmagal.³³ (glej sliko 5.16, 5.17)

Celotni vzorec torej kaže, da večina predsednikov kljub veliki krizi še vedno pripada peronistični stranki, ki je tudi danes najbolj priljubljena in voljena stranka. Nekateri analitiki razlog za to navajajo v pomanjkanju alternative, drugi pa poudarjajo, da je peronizem, kljub vsem negativnim posledicam, ki jih je prinesel Argentini in argentinskemu narodu, še vedno prevladujoča ideologija, s tem pa se še vedno ohranja tudi velik simboličen pomen Evite in Perona kot njegovih začetnikov.

5.3.2 NOVI VIRI, NOVE INTERPRETACIJE MITA

Obenem pa k nastajanju novih mitov veliko prispeva tudi razvoj tehnologije z novimi mediji komuniciranja, kot so televizija, internet, večja izbira časopisov ter predvsem njihova širša dostopnost. Ljudje dobijo veliko več informacij kot prej, zato se je število interpretacij enega mita še povečalo.

krizo reševati s še večjo privatizacijo in prodajo državnih podjetij ter s tujimi investicijami v domača podjetja zmanjšati nacionalni proračunski deficit. Krizo dodatno poveča recesija v Mehiki in Braziliji. Do leta 1999 javni dolg Argentine znaša že 7000 milijonov dolarjev, medtem ko zunanji dolg naraste na 170 000 milijonov dolarjev. Srednji sloj počasi izginja in se enači z nižjim slojem. Množični uporov in nezadovoljstvo prinese nove spremembe na oblasti, ki so vse hitreje in pogostejše toda kljub trudu predsednikov, da bi izboljšali stanje, tega ne dosežejo. Danes stanje v državi ni dosti boljše. Predsednik države Nestor Kirchner rešuje krizo na podoben način kot Eduardo Duhalde, še vedno pa kar 57,7 % prebivalstva živi v revščini. http://www.thirdworldtraveler.com/SouthAmerica/Disasters_Neolib_Argen.html (29. 7. 2002).

³³ Več podatkov o krizi in hitrih spremembah na oblasti v Argentini v zadnjih letih lahko najdemo na medmrežju <http://www.cidob.es/bios/castellano/lideres/m-009.htm> (28. 8. 2003).

Evitin mit je danes dosegel že ogromno število interpretacij in različic, ki so jih »skovali« posamezniki, med katerimi niso le politični vodje, ki se sklicujejo na mit o Eviti za pridobitev večje politične podpore kot Menem in Kirchner, temveč tudi novinarji, pisatelji, pesniki, scenaristi, slikarji in vsi posamezniki, ki so si na podlagi svojih pridobljenih informacij ustvarili lastno podobo Evite in s tem nov mit.

Pisatelji, ki so v osemdesetih in devetdesetih letih pisali biografske romane in biografije znanih zgodovinskih osebnosti, novinarji, ki so skušali uničiti stare mite in na podlagi »novih resnic« postaviti drugačno zgodbo, scenaristi filmov, ki opisujejo Evito in njeno življenjsko zgodbo, celo opere o Evi Peron, vse to je prispevalo k nastanku novega mita, ki ga pisatelj Eloy Martinez (1997, 17) opisuje takole:

»Sčasoma se je Evita spreminjala v pripoved, ki je še preden jo je bilo konec, podžgala drugo. Nič več ni bila tisto, kar je rekla in storila, ampak je postala tisto, kar naj bi bila menda rekla in storila.«

Dodatne mite, katerim Evita predstavlja še bolj eksotično osebnost, o kateri ne vedo prav veliko, ustvarjajo tudi tujci. Še večji mit namreč predstavlja pomanjkanje pravih virov in informacij, tako o Evitinem življenju kot tudi o njeni smrti in balzamiranem truplu. Več ko je manjkajočih podatkov, več različnih interpretacij mita si lahko ustvarijo posamezniki.

Celotno podobo modernega mita Evite v svojem članku na odoben način razlaga tudi Marysa Navarro, ki Evitin mit primerja z »palimpsestom«, mlajšim zapisom, ki se napiše nad starejši zapis. Ta metafora nam dovoljuje, da Evito vidimo kot zgodbo, ki lahko vsebuje mnogo idej in konceptov in je predmet spora različnih slojev Argentine v različnih zgodovinskih obdobjih hkrati pa pomeni predmet, do katerega so vlade do sedaj vedno razvile poseben odnos, bodisi pozitiven ali negativen.³⁴

³⁴ Več o interpretacijah in različicah mita Evita v intervjuju z Maryso Navarro, dostopnem tudi na medmrežju: <http://www.clarin.com/zona/2002/07/21/z00501.htm> (28. 8. 2003).

6. ZAKLJUČEK

Če na kratko povzamem bistvo diplomske naloge, lahko rečem, da se v Argentini ponavlja dobro znani vzorec vladanja, kar vpliva tudi na gospodarsko in družbeno stanje države, ta vzorec pa izhaja v veliki meri iz mitov in zgodb, ki jih povečuje in jim verjame ljudstvo.

Kot smo lahko razbrali iz prvega dela, so stari miti in zgodbe o izvoru bistvenega pomena za razumevanje neke kulture, tradicije in dejavnikov, ki so dejansko skriti nekje zadaj, v podzavesti družbe in jih na prvi pogled pri narodu niti ne moremo odkriti. Šele po preučevanju teh starih zgodb sem lahko deloma odkrila vzroke za politične in gospodarske probleme, ki se nenehno pojavljajo v Argentini. Voditelji Argentine ustrezajo podobi gavča, samotarja pamp in strogega voditelja, ki vlada samostojno in se le redko zanaša na ostale politične akterje kot so politične stranke, kongres ali sodstvo, ali Facunda. O tem priča tudi porazdelitev funkcij posameznim vejam oblasti, med katerimi je predsednikova gotovo še danes največja. In taka je tudi podoba, ki jo je pri vladanju prevzel Juan Peron, začetnik pomembne ideologije peronizma. Kljub temu, da je vladal avtoritarno in samostojno, je pričel z vrsto sprememb, pri katerih Evitina vloga še zdaleč ni zanemarljiva. Po njeni zaslugi so ženske dobile volilno pravico in začele sodelovati pri političnem odločanju. Ravno strategije, ki sta jih pri vladanju uporabila Peron in Evita, populistična propaganda, prevlada ene stranke in poudarjanje mitologije in starih mitov, so zagotovili enotnost naroda in s tem podporo Peronu in Eviti.

V drugem delu sem nato natančneje analizirala sam mit o Eviti. Da je mit o Eviti Peron eden pomembnih mitov, nastal na podlagi starih mitov in aktualne ideologije, nam je zdaj že znano. Vseeno pa se postavi vprašanje, ali bi ga bilo mogoče obravnavati že kot izvorni, stari mit. Narava mita se je namreč od njenega življenja do danes tako spremenila, da lahko sklepamo, da gre za izvorni mit. Toda že njegova struktura pove, da ni bilo vedno tako. Sprva, v času njenega življenja in vladanja skupaj s Peronom, je Evitino ime pomenilo predvsem simbol ideologije peronizma. Še večji mit in religiozno povečevanje njenega trupla sta se razvila takoj po njeni smrti. Takrat se je mit postopno oddaljil od prvotne še precej

resnične Evitine podobe in prestopil mejo ideološkega in aktualnega. Postal je vezan na zgodovino, vedno bolj oddaljen, pa vendar še vedno aktualen.

Ko sem torej mit preučila, ga vpela v preteklost in se počasi približevala današnjemu času, sem ugotovila, da se mit nenehno spreminja in prilagaja trenutnim okoliščinam. Odkrila sem, da sta v začetku obstajala dva nasprotujoča si mita, pozitiven, ki so ga ustvarili nižji, revni sloji Argentinecev, ki so Evito in njena dela tako rekoč »kovali v zvezde«, in negativen ali mit nasprotnikov, antiperonistov, med katere so spadali predvsem višji sloji, intelektualci, aristokrati in vojska. Ti so jo ravno zaradi tistih značilnosti, ki so jih nižji sloji tako povelečevali, sovražili in zaničevali. Tu je potrebno poudariti vlogo nacionalne identitete, ustvarjene na podlagi preteklih mitov. Iz zgodovine lahko poleg mita gavča in Facunda najdemo še en mit, to je mit bogate, civilizirane dežele, ki se je izoblikoval po »zlatem obdobju«, ko je Argentina v začetku 20. stoletja doživela velik gospodarski razcvet in porast večinoma evropskega prebivalstva. Od tod izvira miselnost bogatejših Argentinecev, o Argentini kot kultivirani, »evropski« deželi, daleč od necivilizirane in revne Latinske Amerike, na katero so želeli pozabiti. Zato so še toliko bolj sovražili Evito, ki jih je spominjala na vse tiste vrednote, ki so značilne za latinskoameriški svet: indijanske navade, revščina, divjost in neciviliziranost.

Po Evitini smrti pa lahko sledimo večjemu številu mitov, ki so se pojavili kasneje in prvotni mit o Eviti že preoblikovali, ga interpretirali po svoje. Tako v šestdesetih in sedemdesetih letih zaradi revolucionarnega vpliva srečamo najprej Evito kot simbol radikalcev in revolucionarjev, kasneje pa zaradi pojava feminističnih gibanj tudi »Evito- feministko«.

Vpliv teh mitov je sicer manjši kot vpliv prvotnega mita, saj je bil prvotni razširjen na vso argentinsko družbo, medtem ko je kasnejše sprejela le določena skupina, vendar pa je njihov pomen za našo analizo, kjer smo poskušali ugotoviti današnji pomen, precej pomemben. Na ta način so se namreč ustvarile prve različice mita, ki so povzročile tudi nastanek vseh ostalih mitov in interpretacij, ki jih poznamo danes.

Da se zgodovina ponavlja, sem ugotovila pri primerjavi konceptov, ki jih je pri vladanju uporabil Peron, in tistih, ki jih uporabljajo današnji vodje, ki resda nekoliko bolj upoštevajo demokratična načela, vseeno pa že primer Menema jasno kaže, da se tehnike vladanja ponavljajo, nadgrajujejo, so vedno bolj izpopolnjene, kljub

temu pa so enake kot Peronove. Še več, Menemova politika sloni na enakih konceptih in enaki ideologiji. Menem se ves čas svojega vladanja sklicuje na peronizem, Perona in Evito. Dejstvo, da je tako leta 1989 kot leta 1994 Menem dobil tako številčno podporo dokazuje, da ljudje še vedno verjamejo v peronizem. Dodaten dokaz za to je vzorec volitev. Predsedniške volitve, izvedene vsake štiri leta so pokazale, da so večinoma v zadnjih letih, z izjemo dveh let, v Argentini vladali predsedniki, ki so pripadali peronistični stranki PJ. Tudi strankarske volitve kažejo podobno, namreč tudi tu se od leta 1989 PJ pojavlja kot najmočnejša stranka z največjo podporo in predstavništvom v Kongresu. Argentinci torej še vedno, kljub veliki gospodarski krizi, ki jo doživljajo deloma tudi zaradi dejanj bivšega predsednika Menema, ki je bil peronist in goreč privrženec Perona in Evite, zaupajo peronistični stranki in njihovim predstavnikom. Tako lahko sklepamo, da hkrati z peronistično stranko in ideologijo, velik simbolični pomen predstavljata tudi Peron in Evita kot začetnika peronizma.

7. SEZNAM LITERATURE

KNJIGE

1. Adorno, Theodor, Max Horkheimer (2002), Dialektika razsvetljenstva. Ljubljana: Studia Humanitatis.
2. Balažic, Milan (1995), Gospodstvo. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
3. Barthes, Roland (1971), Književnost, mitologija, semiologija. Beograd: Nolit.
4. Bellinger, Gerhard J. (1997), Leksikon mitologije. Ljubljana: DZS.
5. Bioy ,Casares Adolfo (1998), Junak ženskih sanj. Ljubljana: Založba Ilex.
6. Boff, Leonardo (1986), Cerkev Karizma in moč. Ljubljana: Založba Obzorja.
7. Cassirer, Ernest (1946), The Myth of the State. New Haven: Yale University Press.
8. Dujovne Ortiz, Alicia (1996), Eva Perón. La biografía. Buenos Aires : Santillana Ediciones Generales, S.L.
9. Eloy Martínez, Tomás (1997), Santa Evita. Ljubljana: DZS.
10. Ferfila, Bogomil (1997), Sodobni svet, Regionalne študije in primerjalne politike. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
11. Freud, Sigmund (1987), Metapsihološki spisi. Ljubljana: Studia Humanitatis.
12. Freud, Sigmund (2000), Očrt psihoanalize.Ljubljana: Analecta.
13. Gisberth, Franz (1999), Transmittal and instruction sheet for Constitutions of the countries over the world : Connstitución de la nación argentina., New York: Oceana Publications, Dobbs Ferry.
14. Harpentin Donghi, Tulio (1977), Historia Contemporanea de America Latina. Madrid: El libro de Bolsillo, Alianza Editorial S.A.
15. Hernandez, Jose (1995), Martin Fierro. Ljubljana: Mihelač.
16. Heywood, A. (1992), Political ideologies an Introduction. London: Macmillian Press LTD.

17. Južnič, Stane (1983), Lingvistična antropologija. Ljubljana: Dopisna delavska univerza Univerzum.
18. Kerševan, Marko (1975), Religija kot družbeni pojav. Ljubljana: Mladinska knjiga.
19. Kovačič Peršin, Peter (1996), Kritika neoliberalizma. Ljubljana: Društvo 2000.
20. Larrain, Jorge (1994) Ideology and Cultural Identity- Modern and the Third World Presence. Cambridge Uk: Polity Press.
21. Leuco, Alfredo y Jose Antonio Díaz (1988), El heredero de Perón: Menem entre Dios y el Diablo. Buenos Aires: Grupo Editorial Planeta.
22. Matić, Milan (1984), Mit i politika: rasprava o osnovama političke kulture. Beograd: Radnička Štampa.
23. Meletinskij, Elazar Malseevič (2001), Bogovi, junaki, ljudje: izbrani članki in razprave. Ljubljana.
24. Natek, Karel in Marjeta (1999), Države sveta 2000. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.
25. Pavlović, Miodrag (1987), Poetika žrtvenog obreda. Beograd: Nolit.
26. Pečjak, Vid (1994), Psihologija množic. Ljubljana: Samozaložba Planprint.
27. Pečjak, Vid (1995), Politična psihologija. Ljubljana: Samozaložba Planprint.
28. Raul Alfonsín (1984), La cuestión argentina. Buenos Aires: Torres Agüero Editor, Saavedra 865.
29. Rodriguez, Gonzales Adolfo L. (1992), Juan Domingo Peron. Sevilla: Servicio de publicaciones de la Universidad de Sevilla.
30. Savnik, Dušan (1958), Svet nasprotij. Ljubljana: Globus.
31. Slavujević, Zoran (1986), Savremeni politički mit. Beograd: Radnička Štampa.
32. Smith, Anthony D. (1991), National identity. London : Penguin Books.
33. Solar, Milivoj (1988), Roman i mit, književnost, ideologija, mitologija. Zagreb: ITRO OOUR, Izdavačka Djelatnost .
34. Strensky, Ivan (1992), Malinowski and the Work of Myth. New Jersey, Princeton: University Press Princeton.
35. Šruk, Vlado (1995), Leksikon politike. Maribor : Založba Obzorja.
36. Taylor, Julia (1979), Eva Peron: The Myths of a Woman. Chicago: The University of Chicago Press.

37. Ule, Nastran Mirjana (1994), Temelji socialne psihologije. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
38. Vázquez Germán, Nelson Martínez Diaz (1996), Historia de America Latina. Madrid: SGEL, Ediproyectos S.A..
39. Velikonja, Mitja (1996), Masade duha, Razpotja sodobnih mitologij. Ljubljana : Znanstveno in publicistično središče.
40. Vincent, Andrew (1995), Political Ideologies. London: 2nd edition, Blackwell Publishers.
41. Žižek, Slavoj (1994), Mapping ideology. London: Verso.
42. Williams, Raymond L. (1995), The postmodern novel in Latin America. London: Macmillian Press LTD.

ČLANKI

1. Berg, H. Edgardo (1992), Pensar la historia a través de la ficción: La novela de Perón de Tomás Eloy Martínez. Cuadernos para investigación de la literatura Hispánica, 105-109.
2. Bertz R. Charles (1999), International Liberalism and distributive justice : A survey of recent Thought, World Politics 51, 269 – 296.
3. Cox, Gary W. And Scott Morgenstern (2001), Latin America`s Reactive Assemblies and Proactive Presidents. Comparative Politics, 171-189.
4. Daudellin, Jean and W.E.Hewitt (1995), Churches and politics in Latin America; Catholicism at the crossroads. Third World Quaterly 16 (2), 221-234.
5. Džrnazjan, L.N. (1990), Kult in klečoplastvo. Nova revija 9 (104), 1674-1679.
6. Gibson, Edward L. (1997), The Populist road to market reform, Policy and Electoral Coalitions in Mexico and Argentina. World Politics 49, 339-370.
7. Gwynne, Robert; Cristobal Kay (2000), Views from the periphery: futures of neoliberalism in Latin America. Third World Quarterly 21(1), 141-156
8. Halpern, Ben (1961), Myth and Ideology in modern usage. Studies in the philosophy of history, History and Theory, 1(11).
9. ,Roberts M., Kenneth (1995), Neoliberalism and the transformation of populism in Latin America – The Peruvian case. World Politics 48, 82-116.

10. Malinowski, Bronislaw (1999), Vloga mita v življenju. Časopis za kritiko znanosti 27 (194), 33-43.
11. Montaldo, Graciela (1999-2000), Nuevas reflexiones sobre la cultura de nuestro tiempo. Revista de investigaciones Literarias y Culturales 14/15, 395-405.
12. Murillo, Victoria (2000), From Populism to Neoliberalism: Labor Unions and Market Reforms in Latin America. World Politics 52, 135- 174.
13. Ošljaj, Borut (1998), Mit, sinhronost, odgovornost. Anthropos 4-6, 79-90.
14. Schneider, Arnd (1998), Refracted identities: Argentine Images of Europe, Anthropological Journal on European Countries: Europe and Latin America 7 (2), 39- 59.
15. Velikonja, Mitja (1994), Nedokončane zgodbe - sodobna politična mitologija. Časopis za kritiko znanosti, domišljijo in novo antropologijo .17 (168-169) 153-179.
16. Velikonja, Mitja (1995), Mitologije našega časa. Časopis za kritiko znanosti, domišljijo in novo antropologijo 23 (176), 11-20.
17. Velikonja, Mitja (1996), Dvojna vpetost. Teorija in Praksa 33, 808-816.
18. Velikonja, Mitja (2002), Mit je resničnost za tistega, ki vanj verjame in laž za tistega, ki ne, Dnevnik 52 (316), 28-29.
19. Weber, Max (1990), Trije tipi legitimne oblasti, Družboslovne razprave 9, 126- 133.

INTERNETNI VIRI

1. <http://www.fidalgo.freesevers.com/primeraperon/peron%20quijano.htm> (4. 11. 2002).
2. <http://www.geocities.com/CapitolHill/Lobby/6954/historia.html> (4. 11. 2002).
3. http://www.presidencia.gov.ar/2002/a_noticias/01-2002/020123/agensp23d.html (10. 10. 2003).
4. <http://www.pjbonaerense.org.ar/peron/peron.htm> (7. 5. 2003).
5. <http://www.habitantes.elsitio.com/cacastro/legislativas.html> (7. 5. 2003).
6. <http://www//xroads.virginias.edu/~arbr2/halpern.html> (14. 11. 2002).
7. http://www.literatura.org/TEMartinez/Santa_Evita.html / (21. 6. 2002).

8. <http://www.terra.com.co/actualidad/internacional/28-4-2002/nota55881.html> (7. 5. 2003).
9. <http://www.cultura/impacto.htm> (9. 9. 2002).
10. <http://www.arrakis.es/~trazeg/indexdi2.html> (4. 11. 2002).
11. <http://www.pjmoreno.org.ar/evaperon.htm> (14. 8. 2003).
12. <http://www.tercera.ci/1999/03/19/19.43.3a> (14. 11. 2002).
13. <http://www.swl.net/patepluma/south/misc/argendx.html> (29. 7. 2002).
14. <http://www.evitaperon.org> (14. 11. 2003).
15. <http://www.grippe.com.ar> (17. 7. 2003).
16. <http://www.josefrig.tripod.com/evitamito.htm> (29. 9. 2002).
17. <http://www.argentinaxplora.com.ar/activida/legado/gaucha/gaucha.htm> (7. 5. 2003).
18. <http://www.lucheyvuelve.com.ar/notas/sobrino2.htm> (4. 11. 2002).
19. <http://www.jornada.unam.mx/1997/oct97/971019/eloy.html> (21. 6. 2002).
20. <http://worldpaper.com/2002/feb02/isi6.htm> (20. 7. 2003).
21. <http://www.anibalmartinez.com.ar/InvestigaVos/cia1954/Argentina1954.htm> (17. 7. 2003).
22. <http://ar/efeme/evaperon/fundacion.html> (20. 8. 2003).
23. <http://www.acepweb.org.ar/formacionpolitica.htm> (7. 5. 2003).
24. <http://www.reforma.com/elangel/articulo/192023> (4. 11. 2002).
25. http://www.desarollohumano.org.ar/IDHArgentina/98_nac/cup1.html (20. 7. 2003).
26. http://www.findarticles.com/cf_dls/m1373_50/60081462/print.html (17. 7. 2003).
27. <http://www.sarmiento.org.ar/giordano.html> (14. 8. 2003).
28. <http://www.evita.4mg.com> (4. 11. 2002).
29. <http://www.evaperon.itgo.com/frames.html> (10. 9. 2002).
30. <http://www.cidob.es/bios/castellano/lideres/m-009.htm> (28. 8. 2003).
31. http://www.thirdworldtraveler.com/SouthAmerica/disasters_Neolib_Argen.html (29. 7. 2002).
32. <http://www.rebellion.org/mujer/030822vitale.com> (14. 8. 2003).
33. <http://www.clarin.com/zona/2002/07/21/z00501.htm> (28. 8. 2003).
34. <http://www.geocities.com/peronfotos> (4. 11. 2002).

35. <http://womenshistory.about.com/gi/dynamic/offsite.htm?site=http%3A%2F%2Fwww.evaperon.itgo.com%2Feva01.html> (4.11.2002).
36. <http://www.evitaperon.org/Principal.htm>, (14. 11. 2002).
37. <http://www.cdad-evita.com.ar> (15. 9. 2003).
38. <http://www.leedor.com/sociedad/evitamito.html> (15. 9. 2003).
39. <http://www.volvecarlos.com.ar/fotos.htm> (28. 8. 2003).
40. http://www.kirchnerpresidente.com.ar/kirchner/sec_galeria/ (28. 8. 2003).
41. <http://www.argentinaxplora.com/activida/legado/gaucha/gaucha.htm> (7. 5. 2003).
42. http://www.pjbonaerense.org.ar/discursos_eva/1_5_52.htm (15. 9. 2003)
43. <http://www.efdeportes.com/efd46/peron.htm> (7. 5. 2003)
44. <http://libreopinion.com/members/justicialismo> (4. 11. 2003)

8. PRILOGE

Slika 3.1 : Primerjava tipičnega argentinskega gavča in Perona na konju, ki očitno kaže na vrednote, ki jih zagovarja Peron

(Vir: <http://www.argentinaxplora.com/activida/legado/gaucha/gaucha.htm>, 7. 5. 2003).

Slika 3.2 : Ponazoritev največje vrednote peronizma – pravičnosti

(Vir: <http://libreopinion.com/members/justicialismo>, 4. 11. 2002).

Slika 3.3 : Propagandna slika na znamki Evitini smrti leta 1952

(Vir: www.geocities.com/peronfotos , 4. 11. 2002).

Slika 3.4: Propagandni plakat v času kmetijske reforme

(Vir: <http://www.geocities.com/perofotos>, 4. 11. 2002).

»Če ste bili vi izkoriščani, ne pustite, da se to zgodi tudi vašim otrokom. Kupite jim zemljo. Država vam podari toliko zemlje, kolikor je potrebujete.«

Slika 3.5: Propagandni plakat, ki ponazarja nacionalizacijo železnic, ki bo prinesla boljše prihodnost naslednjim generacijam («Da, sin, vse to je tvoje!»)

(Vir: <http://libreopinion.com/members/justicialismo>, 4. 11. 2002).

Slika 4.6 : Fundacija, ki jo je ustanovila Eva Peron in ki ponazarja »uresničenje sanj vseh otrok« (Vir: <http://libreopinion.com/members/justicialismo>, 4. 11. 2002).

Slika 4.7 : balzamirano truplo Eve Peron in balzamer Pedro Ara

(Vir: <http://womenshistory.about.com/gi/dynamic/offsite.htm?site=http%3A%2F%2Fwww.evaperon.itgo.com%2Feva01.html>, 4. 11. 2002).

Slika 4.8 : Učbenik za osnovne šole s peronistično vsebino in propagando

(Vir: <http://www.pjbonaerense.org.ar/peron/peron.htm>, 7. 5. 2003).

Slika 4.9 : Evita na enem od zborovanj, ki prikazuje njen osebni odnos do ljudi
(Vir: <http://www.evita-peron.org/Principal.htm>, 14. 11. 2002).

Slika 4.10 : Današnja četrt v Buenos Airesu poimenovana po Eviti
(Vir: <http://www.cdad-evita.com.ar>, 15. 9. 2003).

Slika 4.11 : Dva še danes največja simbola peronistične stranke PJ v Argentini
(Vir: <http://libreopinion.com/members/justicialismo>, 4. 11. 2002).

Slika 4.12: Slika Federica Klemma, ki ponazarja Evito kot svetnico
(Vir: <http://www.leedor.com/sociedad/evitamito.html>, 15. 9. 2003).

Slika 4.7 : balzamirano truplo Eve Peron in balzamer Pedro Ara

(Vir: <http://womenshistory.about.com/gi/dynamic/offsite.htm?site=http%3A%2F%2Fwww.evaperon.itgo.com%2Feva01.html>, 4. 11. 2002).

Slika 4.8 : Učbenik za osnovne šole s peronistično vsebino in propagando

(Vir: <http://www.pjbonaerense.org.ar/peron/peron.htm>, 7. 5. 2003).

Slika 4.9 : Evita na enem od zborovanj, ki prikazuje njen osebni odnos do ljudi
(Vir: <http://www.evita-peron.org/Principal.htm>, 14. 11. 2002).

Slika 4.10 : Današnja četrt v Buenos Airesu poimenovana po Eviti
(Vir: <http://www.cdad-evita.com.ar>, 15. 9. 2003).

Slika 4.11 : Dva še danes največja simbola peronistične stranke PJ v Argentini
(Vir: <http://libreopinion.com/members/justicialismo>, 4. 11. 2002).

Slika 4.12: Slika Federica Klemma, ki ponazarja Evito kot svetnico
(Vir: <http://www.leedor.com/sociedad/evitamito.html>, 15. 9. 2003).

